

Varpaisjärven liikenneturvallisuus- suunnitelma

Varpaisjärven liikenneturvallisuussuunnitelma

Kannen kuva: Koulutie (kuva: Jutta-Leea Kärki)

Raportin valokuvat: Jutta-Leea Kärki

TIEH 1000225-09

Kopijyvä Oy
Kuopio 2009

Julkaisua saatavana:
Tiehallinto Savo-Karjalan tiepiiri
Sähköposti savo-karjalan.tiepiiri@tiehallinto.fi

Tiehallinto
Savo-Karjalan tiepiiri
Kirkkokatu 1
PL 1117
70101 KUOPIO
Puhelinvaihte 0204 2211

Asiasanat: Liikenneturvallisuus, suunnitelmat, Savo-Karjalan tiepiiri
Aiheluokka: 80

TIIVISTELMÄ

Varpaisjärven liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteena on liikenneympäristön turvallisuuden parantaminen ja kunnassa tehtävän liikenneturvallisuustyön kehittäminen. Liikenneturvallisuussuunnitelma käsittää koko Varpaisjärven alueen.

Varpaisjärven alueen liikenneturvallisuusongelmien kartoittamiseksi toteutettiin liikenneturvallisuuskysely kuntalaisille. Lisäksi suunnittelun yhteydessä pidettiin asiantuntijoiden haastattelutilaisuus sekä hyödynnettiin peruskoulun tekemää koululaiskyselyä että iäkkäiden tekemää vaaranpaikkakyselyä. Varpaisjärven alueella tapahtuneet onnettomuudet analysoitiin viimeisen kymmenen vuoden ajalta.

Varpaisjärven maanteilla tapahtui vuosina 1998 - 2007 yhteensä 127 onnettomuutta eli keskimäärin 13 onnettomuutta/ vuosi, joista henkilövahinkoon (kuolemaan tai loukkaantumiseen) johti keskimäärin 4 onnettomuutta/ vuosi. Henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista ¼ oli kirkonkylällä tapahtuneita kevyen liikenteen onnettomuuksia.

Erityyppisissä kyselyissä nykytilanteeltaan huonona, mutta liikenneturvallisuuden kannalta tärkeänä pidettiin nopeusrajoitusten noudattamista, korttelirallin ja moporallin rajoittamista, kevyen liikenteen välien määrää, auto- ja kevyen liikenteen väylien talvikunnossapitoa sekä alkoholin tai huumeiden vaikutusten alaisten kuljettajien määrää. Kuntalaiskyselyyn vastanneista reilu kolmannes piti Varpaisjärven liikenneturvallisuustilannetta hyvänä, mutta lähes puolet vastaajista piti tilannetta huonona.

Varpaisjärvelle määritettiin suunnittelutyön aikana liikenneturvallisuustavoitteet valtakunnallisten ja Itä-Suomen läänin tavoitteiden pohjalta. Varpaisjärven liikenneturvallisuustavoitteena on, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Yleistavoitetta on täsmennetty kuudella tarkemmalla käytännön liikenneturvallisuustyöhön kohdistetulla tavoitteella, joissa on huomioitu Varpaisjärven liikenteen ongelmat ja olosuhteet. Toimenpiteet on suunniteltu asetettujen tavoitteiden hengessä.

Liikenneympäristön turvallisuuden parantamiseksi on tehty esitykset noin 40 toimenpiteestä. Toimenpiteet koskevat kevyen liikenteen väylien ja suojateiden keskisaarekkeiden rakentamista, liittymien parantamista, tievalaistuksen rakentamista, nopeusrajoitusten muutoksia ja mm. hirvivaroituserkkinen muutoksia. Toimenpiteet on jaettu kolmeen kiireellisyysluokkaan, joista luokan I toimenpiteet esitetään toteutettavaksi vuosien 2009 - 2012 aikana.

Toimenpideohjelmaan sisältyvien toimenpiteiden kustannukset ovat yhteensä 1,22 milj. €. Tiehallinnon Savo-Karjalan tiepiirin vastuulla on noin 86 % toimenpiteistä (maanteitä koskevat toimenpiteet) ja kunnan vastuulla loput (katuja koskevat toimenpiteet). Toimenpiteiden arvioidaan vähentävän noin 0,1 henkilövahinkoon johtavaa onnettomuutta vuodessa.

Osana liikenneturvallisuussuunnitelmaa laadittiin liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma, jonka tavoitteena on luoda perusta suunnitelmalliselle ja jatkuvalla liikennekasvatustyölle, jolla vaikutetaan ihmisten asenteisiin ja liikennekäyttäytymiseen.

Toimintasuunnitelma koostuu kunnan hallinnonalakohtaisista osasuunnitelmista, joissa on esitetty, kuinka liikenneturvallisuustyötä toteutetaan osana hallinnonalan normaalia toimintaa. Suunnitelmat on laadittu erikseen perusopetukselle, perusturvalle, teknisen toimelle ja vapaa-aikatoimelle. Toimintasuunnitelman toimenpiteet kohdistuvat esimerkiksi eri alojen henkilöstön koulutukseen, lasten vanhemmille tehtävään tiedotukseen, liikenteessä liikkuvien asenteisiin ja omaan käyttäytymiseen vaikuttamiseen. Toimintasuunnitelmassa on esitetty kaikkiaan noin 90 erilaista toimenpidettä, joilla turvallista liikkumista voidaan Varpaisjärvellä parantaa.

Kaikille suunnitelmassa esitetyille toimenpiteille on määritelty vastuutaho, jonka vastuulla toimenpiteen toteuttaminen on. Liikenneympäristösuunnitelman osalta päävastuussa ovat tienpitäjät; Varpaisjärven kunta ja tiepiiri. Toimintasuunnitelman toteuttamisvastuut jakautuvat kunnan eri hallintokunnille ja muille yhteistyötahoille.

ESIPUHE

Liikenneturvallisuussuunnitelma on laadittu Varpaisjärven kunnan ja Tiehallinnon Savo-Karjalan tiepiirin yhteistyönä. Suunnitelma sisältää liikennemuuttamistön parantamissuunnitelman sekä liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelman (KVT-suunnitelma).

Suunnitelmaa on laadittu työn ohjausryhmän lisäksi laajemmassa liikenneturvallisuustyöryhmässä. Toimintasuunnitelmaa on laadittu myös hallintokunnittaisissa alatyöryhmissä. Työ tehtiin samanaikaisesti Rautavaaran liikenneturvallisuussuunnitelman kanssa.

Liikenneturvallisuussuunnitelman ohjausryhmään kuuluivat:

Lauri Nykänen	Varpaisjärven kunta
Juha Hänninen	Pohjois-Savon poliisilaitos
Arto Elomaa	Pohjois-Savon poliisilaitos
Tarja Korhonen	Liikenneturva
Raimo Kaikkonen	Tiehallinto Savo-Karjalan tiepiiri
Marja Bäck	Tiehallinto Savo-Karjalan tiepiiri

Liikenneturvallisuustyöryhmään kuuluivat ohjausryhmän lisäksi:

Risto Väisänen	Varpaisjärven kunta
Jari Hirvonen	Varpaisjärven kunta
Tiina Piirilä-Laiho	Varpaisjärven kunta

Konsulttina työssä on toiminut Destia Oy Solutions, josta suunnitelman laatimiseen osallistuivat Jutta-Leea Kärki ja Christel Kautiala.

Varpaisjärvi, toukokuu 2009

Varpaisjärven kunta

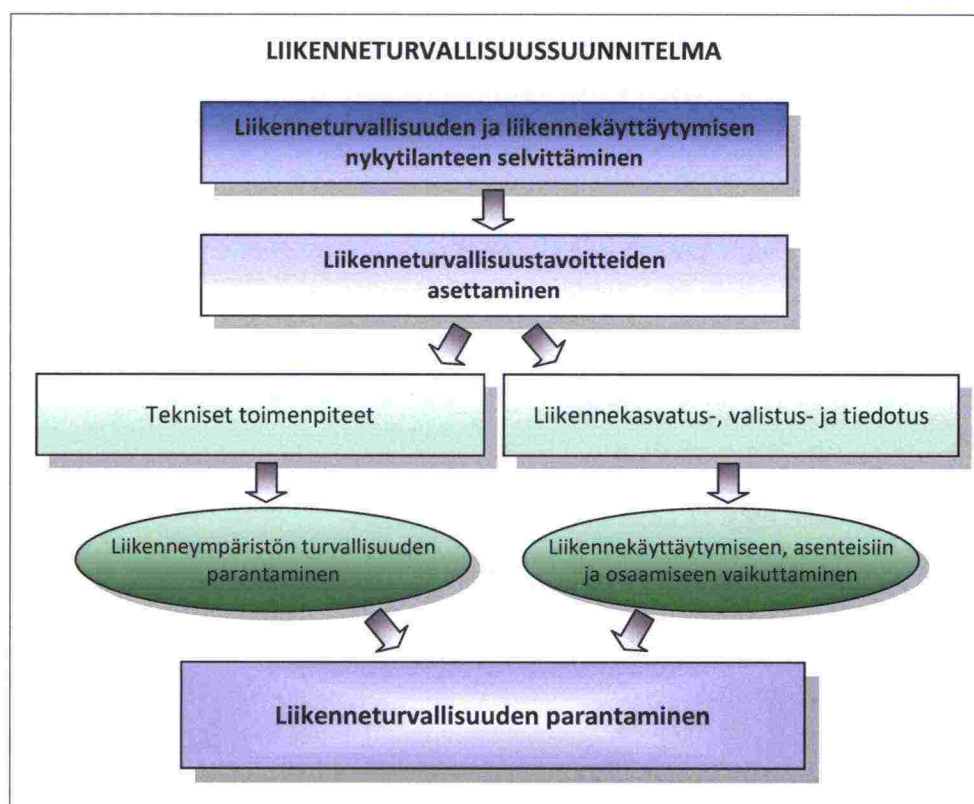
*Tiehallinto
Savo-Karjalan tiepiiri*

Sisältö

1	JOHDANTO	9
2	SUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT	10
2.1	Maankäyttö ja väestö	10
2.2	Kaavoitus	11
2.3	Tie- ja liikenneolosuhteet	11
2.4	Aikaisemmat suunnitelmat	14
2.5	Hirvet	14
3	LIKENNETURVALLISUUDEN NYKYTILA	16
3.1	Liikenneonnettomuudet	16
3.2	Ongelmakartoitukset	21
4	LIKENNETURVALLISUUSTYÖN TAVOITTEET	30
4.1	Liikenne- ja viestintäministeriö	30
4.2	Tiehallinto	31
4.3	Itä-Suomen lääninhallitus	32
4.4	Varpaisjärven kunta	32
5	TOIMENPITEET LIKENNEYMPÄRISTÖN TURVALLISUUDEN PARANTAMISEKSI	34
5.1	Toimenpiteet Varpaisjärven keskustassa	34
5.2	Liikenteenohjaustoimenpiteet	42
5.3	Muut toimenpiteet	43
5.4	Valvonta	44
5.5	Kunnossapito	44
5.6	Toteuttamisohjelma	44
5.7	Toimenpiteiden liikenneturvallisuusvaikutukset	45
6	LIKENNETURVALLISUUSTYÖN ORGANISOINTI JA KEHITTÄMINEN	46
6.1	Taustaa liikenneturvallisuustyölle	46
6.2	Liikenneturvallisuustyön nykytila	47
6.3	Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma	49
6.4	Muut sidosryhmät	50
6.5	Varpaisjärven liikenneturvallisuusryhmä	51
7	JATKOTOIMET	53
7.1	Suunnitelman käsittely	53
7.2	Jatkosuunnitelmat	53
7.3	Suunnitelman toteuttamisen seuranta ja jatkuva liikenneturvallisuustyö	53
	LÄHDELUETTELO	55
	LIITTEET	57

1 JOHDANTO

Hyvä liikenneturvallisuus muodostuu fyysisestä liikenneympäristöstä ja koe-
tusta liikenneturvallisuudesta. Liikenneympäristöä ja sen turvallisuutta voi-
daan parantaa Tiehallinnon ja kunnan tekemillä liikennejärjestelyillä sekä
maankäyttöön ja liikenneverkkoon kohdistetuilla rakenteellisilla toimenpiteil-
lä. Ihmisten asenteisiin voidaan vaikuttaa parhaiten kunnan eri hallinnonalo-
jen jokapäiväisessä työssä. Myös poliisin suorittamalla liikenteenvalvonnalla
voidaan vaikuttaa liikennekäyttäytymiseen. Sekä liikenneympäristöön koh-
distuvilla rakenteellisilla toimenpiteillä että liikenneturvallisuustyön kehittämi-
sellä pyritään vaikuttamaan tienkäyttäjien liikennekäyttäytymiseen ja täten
liikenneturvallisuuden parantamiseen.

Kuva 1-1. Liikenneturvallisuussuunnitelman sisältö kokonaisuutena.

Tämän työn tavoitteena oli laatia kokonaisvaltainen liikenneturvallisuus-
suunnitelma Varpaisjärven kunnalle. Suunnitelma sisältää sekä liikenneym-
päristön parantamisen suunnitelman että kasvatus-, valistus- ja tiedotus-
suunnitelman (KVT-suunnitelma).

2 SUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

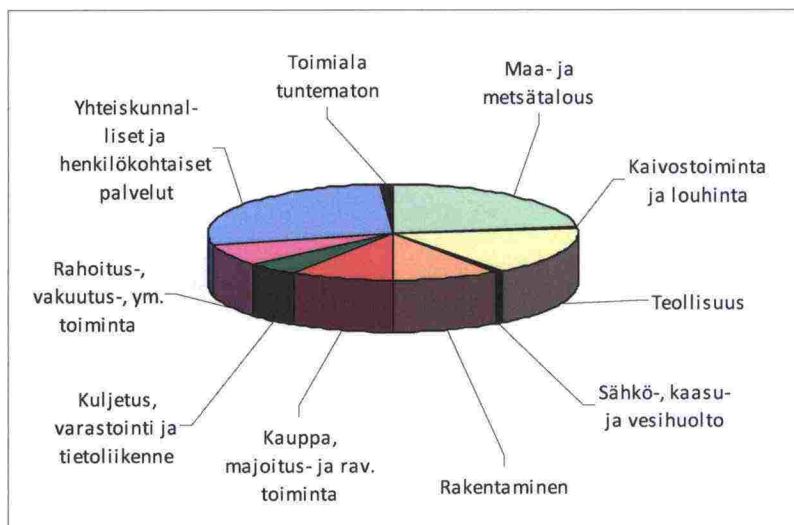
2.1 Maankäyttö ja väestö

Varpaisjärven kunta sijaitsee Ylä-Savossa, noin 60 km Kuopiosta koilliseen. Kunnan pinta-ala on 533 km², josta vesialaa on 49 km². Varpaisjärven asukasluku on noin 3 000 (31.12.2008). Varpaisjärveläisistä alle 15 -vuotiaita on noin 15 % ja yli 65 -vuotiaita on noin neljännes asukkaista. Kirkonkylän lisäksi Varpaisjärven kyliä ovat Korpijärvi, Petäys-Paloinen, Karsanlahti, Syvärinpää, Jonsa, Urimolahti ja Lukkarila.

Varpaisjärvellä väestön kehitys on ollut samantapainen kuin Pohjois-Savon kunnissa yleensä. Väestö on vähentynyt maaseutualueilta ja asutus on keskittynyt kirkonkylälle. Väestön vähenemisen myötä myös palvelut ovat hävinneet haja-asutusalueilta. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Varpaisjärven väestön määrä laskee noin 2 800 vuoteen 2025 mennessä.

Elinkeinoelämä Varpaisjärvellä on painottunut raaka-aineiden, kuten puun ja kiven, jalostukseen. Maa- ja metsätalous on varsin merkittävässä roolissa Varpaisjärvellä, mutta enenevässä määrin kunnasta löytyy korkeamman teknologian yrityksiä puu-, metalli-, kivi- ja vaatetusaloilta. Isoimmat yritykset Berliinin teollisuusalueella ovat Incap Furniture Oy, Fine-Pine Oy, Lameco Lht Oy, Savon Putkihitsaus Oy, Varpuke Oy, Puunlait Oy ja Tuometell Oy.

Noin neljännes Varpaisjärven työssäkävijöistä toimii yhteiskunnallisissa palveluissa, johon kuuluvat julkisen sektorin työpaikat. Muita suurimpia toimialoja ovat maa- ja metsätalous ja teollisuus (kuva 2-1).

Kuva 2-1. Varpaisjärven työssäkäyvien toimiala Tilastokeskuksen vuoden 2006 työssäkäyntitilaston mukaan.

Kirkonkylän peruskoulun lisäksi Varpaisjärvellä on yksi kyläkoulu. Paloisten kyläkoululla järjestetään opetusta vuosiluokille 1 - 6, koululla on oppilaita noin 40. Kirkonkylän koululla opetusta on kaikille vuosiluokille ja oppilaita on

noin 250. Esiopetusta järjestetään molemmilla peruskouluilla ja esiopetuksen oppilaita on noin 30.

2.2 Kaavoitus

Varpaisjärven kunnan alueella on voimassa 9.4.2003 ympäristöministeriön vahvistama Ylä-Savon seudun maakuntakaava. Kaava-alueella on voimassa 27.11.1980 hyväksytty kirkonkylän osayleiskaava ja useina eri vuosina vahvistuneita asemakaavoja, 1980-luvulta lähtien.

Varpaisjärvellä on käynnissä kirkonkylän asemakaavan ajantasaistaminen ja laajentaminen. Asemakaavan merkittävimmät kaavatarkastelut ovat seuraavat:

- Asemakaavaa muutetaan ja laajennetaan mm. Sopenpellon alueelle (kaavan laajennusalue)
- Berliinin teollisuusalueen (kaavan muutosalue) sekä siihen liittyvän Mäkikylän alueen (kaavan laajennusalue) osalta
- Määritellään lähivuosina mahdollisesti rakennettavan uuden paloaseman sijoittuminen
- Selvitetään tällä hetkellä maankäytöllisesti käyttämättömien kapeiden ranta-alueiden liittämismahdollisuus rannan taustalla oleviin asuintontteihin Pitkälammen ja Varpasen alueilla.

2.3 Tie- ja liikenneolosuhteet

Varpaisjärvellä on maanteitä yhteensä 197 km, joista seututeitä on 59 km ja yhdysteitä 138 km. Tärkeimpiä maanteitä ovat Varpaisjärven keskustaajamasta kulkevat maantiet Siilinjärvelle (mt 576) ja Nilsiään (mt 577) sekä Lapinlahdelta Varpaisjärven kautta Rautavaaralle kulkeva maantie 582 (kuva 2-2). Varpaisjärven maanteistä päällystettyjä on 85 km, sorapintaisia 105 km ja lopuilla 7 km:lla on soratien pinta (SOP). Tiehallinnon hoidossa olevia kevyen liikenteen väyliä kirkonkylällä on 5 km.

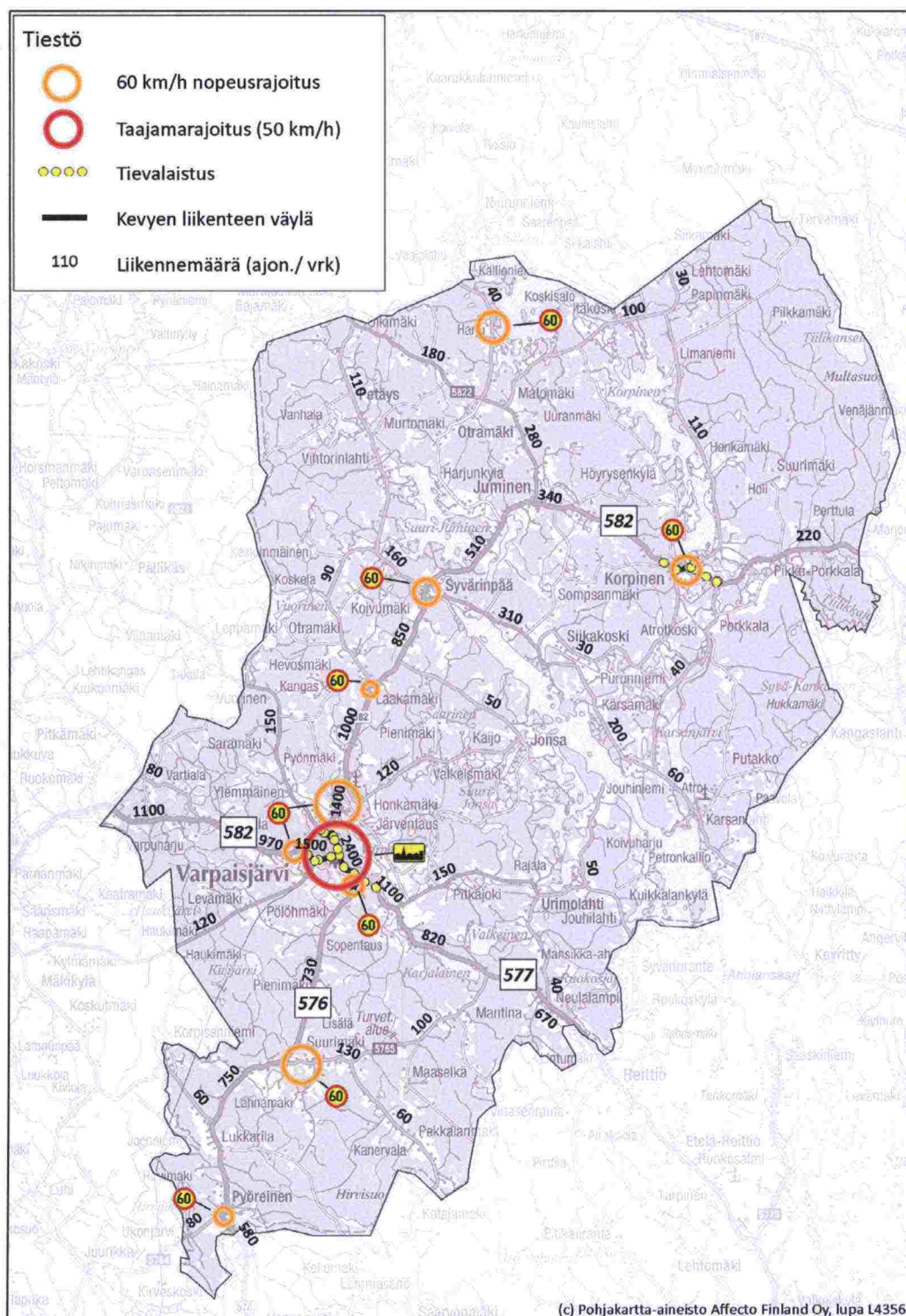
Kunnan hoidossa katuja kirkonkylällä on noin 16 km. Kevyen liikenteen väyliä on kunnan hoidossa noin 1 km.

Seututeillä liikennemäärät vaihtelevat 220...1 430 ajon./ vrk. Suurimmat ja pienimmät liikennemäärät ovat Varpaisjärven ja Rautavaaran välisellä seututiellä. Nilsiään menevällä seututiellä liikennemäärät ovat noin 670...820 ajon./ vrk, Siilinjärvelle menevällä seututiellä 580...750 ajon./ vrk ja Lapinlahdelle menevällä seututiellä 970...1 050 ajon./ vrk. Raskaan liikenteen osuudet ovat kaikilla seututeillä noin 4...7 %.

Seututeillä on voimassa yleisrajoitus (80 km/h) lukuun ottamatta muutamia lyhyitä paikallisia 60 km/h rajoituksia liittymien kohdilla. Tievalaistus ja kevyen liikenteen väylä kirkonkylän kohtaa lukuun ottamatta on ainoastaan Korpisen kylän kohdalla.

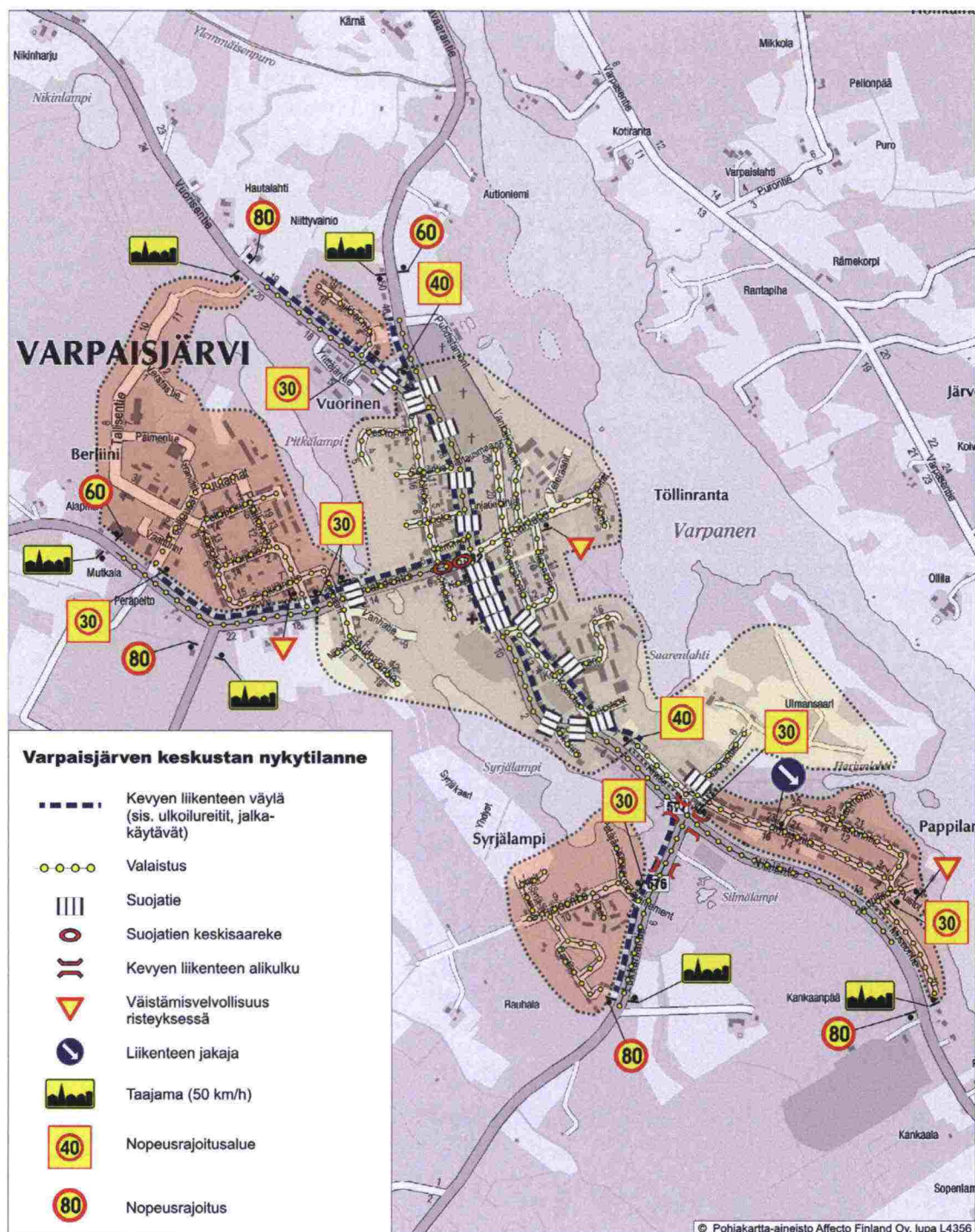
Varpaisjärven kirkonkylän pääväylät ovat Kauppatie (mt 577/ mt 582) ja Lapinlahdentie (mt 582). Muuten kirkonkylän tieverkko koostuu kaduista (kuva

2-3). Pääväylillä liikennemäärät nousevat 1 500...2 400 ajon./ vrk. Kaduilta liikennemäärät eivät ole tiedossa. Tie- ja katuvalaistus kirkonkylän alueella on kattavasti. Ainoastaan muutamat kadut ovat vielä valaisematta. Kevyen liikenteen väyliä kirkonkylässä on pääväyliä lisäksi Siilinjärventien (mt 576), Vuorisentien (mt 16319) ja Koulutien varrella sekä tämän lisäksi kirkonkylällä on muutamia erillisiä väyliä.

Kuva 2-2. Maanteiden liikennemäärät, kevyen liikenteen väylät, tievalaistus ja nopeusrajoitukset.

Pääsääntöisesti katuverkolla liittymät ovat tasa-arvoisia, vain muutamassa risteyksessä etuajo-oikeus on osoitettu liikennemerkkein. Kirkonkylän alueella on kattava 40 km/h aluerajoitus, myös pääväylät kuuluvat aluerajoituksen piiriin. Pappilanpellon, Syrjälammen, Vuorisen ja Berliinin alueella on 30 km/h aluerajoitus.

Kuva 2-3. Kirkonkylän tieverkko, kevyen liikenteen väylät, valaistus, nopeusrajoitukset, suojatiet ja väistämisvelvollisuudet.

2.4 Aikaisemmat suunnitelmat

Taajamateiden pienet parannustoimenpiteet Varpaisjärven kunnassa on laadittu vuonna 1994. Suunnitelman pääpaino oli silloin taajamateiden pienissä parannustoimenpiteissä eikä suunnitelmassa ole kasvatus-, valistus- ja tiedotusosiota.

Savo-Karjalan tiepiirin tievalaistuksen tarveselvitys on tehty vuonna 2003. Selvityksessä on esitetty uudet tievalaistuskohdeet liittymissä, tielinjalla ja taajamissa sekä valaistuksen saneeraus ja muuttaminen törmäysturvalliseksi. Toteuttamisohjelma on jaettu kolmeen eri kiireellisyysluokkaan.

Varpaisjärven alueelle on esitetty uudeksi linjaosuuden valaistuskohdeeksi seututietä 577 (Nilsiantie), jossa valaistusta esitetään jatkettavaksi kirkonkylältä noin 1 km. Uusiksi tievalaistuskohdeiksi taajamateilla on esitetty tievalaistuksen jatkamista seututiellä 582 (Rautavaarantie) kirkonkylän pohjoispäässä.

Savo-Karjalan tiepiirin kevyen liikenteen verkko -tarveselvitys on tehty vuonna 2003. Selvityksessä Varpaisjärven kohteet ovat seututie 577 (Nilsiantie, nykyisen väylän jatkaminen), seututie 582 (Rautavaarantie) välillä kirkonkylä - Louhimontie ja yhdystie 16315 noin 0,5 km Mäkitien alusta.

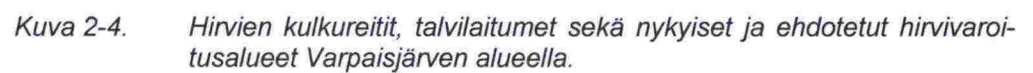
Liikenneturvallisuuden parantaminen ala-asteen koulujen läheisyydessä on tehty vuonna 2003. Selvityksessä kartoitettiin koululaiskyselyn avulla maanteiden varrella sijaitsevien ala-asteen koulujen liikenneturvallisuusongelmat ja suunniteltiin toimenpiteet niiden parantamiseksi. Selvityksen tuloksia hyödynnettiin liikenneturvallisuussuunnitelman ongelmakartoituksessa.

2.5 Hirvet

Varpaisjärvellä metsävaltaisena kuntana on tiheä hirvikanta. Savo-Karjalan tiepiirin tekemien selvitysten mukaan, joita on täydennetty Varpaisjärven riistahoitoyhdistyksen esittämällä näkemyksillä, kunnan alueella on viisi hirvien talvilaidunalueita, jotka sijoittuvat kunnan etelä-, länsi- ja pohjoisosiin (kuva 2-4).

Tiepiirissä on selvitetty lisäksi hirvien kulkureittejä, joita on myös täydennetty riistanhoitoyhdistyksen näkemyksillä, jotka on myös esitetty kuvassa 2-4. Kulkureitit sijoittuvat osittain talvilaitumien ympäristöihin sekä seututielle 577 Nilsiaan.

Maanteille asetetut hirvivaroitukset ovat yleensä tapahtuneiden eläinonnettomuuksien kohdilla, mutta ne myös sijoittuvat lähelle kulkureittejä ja talvilaidunalueita.

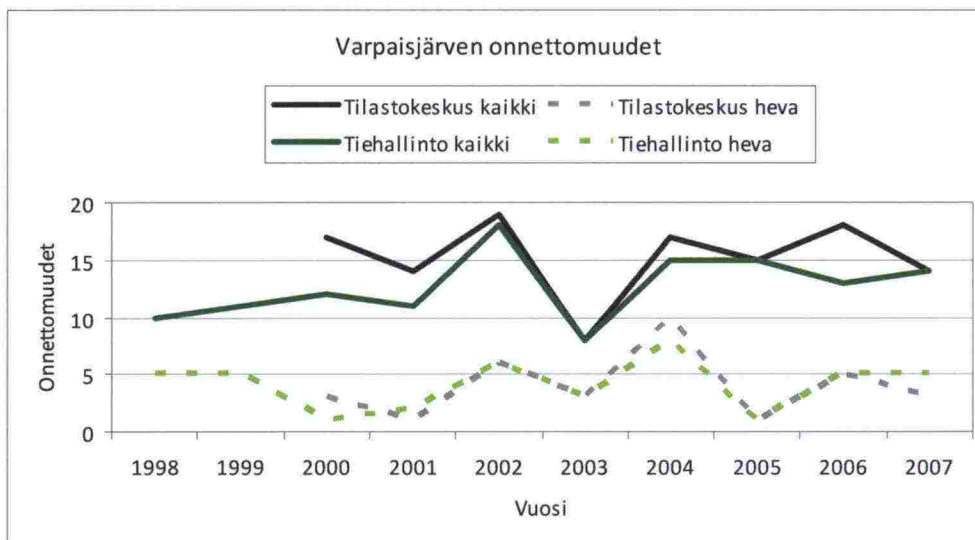

3 LIIKENNETURVALLISUUDEN NYKYTILA

3.1 Liikenneonnettomuudet

Onnettomuustarkastelut perustuvat poliisin tietoon tulleisiin onnettomuuksiin. Tehtyjen tutkimusten perusteella on tiedossa, että poliisin tietoon tulee vain kolmannes...neljännes kaikista liikenneonnettomuuksista. Vakavat onnettomuudet tulevat kattavammin poliisin tietoon: kuolemaan johtaneista onnettomuuksista kaikki ja loukkaantumiseen johtavista onnettomuuksista yli puolet. Pysäköintialueiden pienistä kolhuista vain hyvin pieni osa tulee tilastoihin.

Tilastokeskus kokoaa vuosittain onnettomuustilastoja. Tilastossa ovat mukana maanteillä ja kaduilla tapahtuneet onnettomuudet. Tilastokeskuksen tilastojen mukaan Varpaisjärvellä tapahtui vuosina 1998 - 2008 keskimäärin 15 onnettomuutta/ vuosi, joista henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia oli 4 onnettomuutta/ vuosi (kuva 3-1).

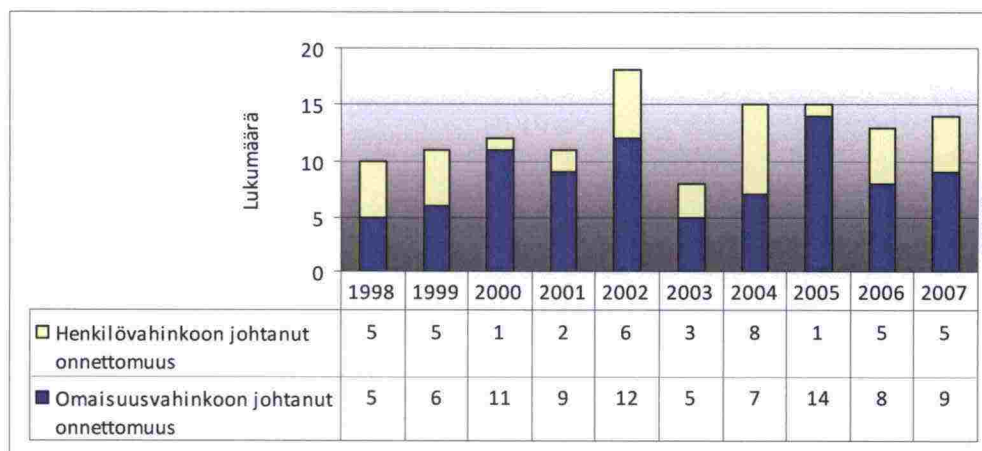
Kuva 3-1. Varpaisjärvellä tapahtuneet onnettomuudet eri Tilastoissa.

Onnettomuustarkastelu käsittää kymmenen vuoden 1998 - 2007 aikana sattuneet onnettomuudet maanteillä, jotka saatiin Tiehallinnon onnettomuusrekisteristä.

3.1.1 Onnettomuuksien määrä

Varpaisjärven alueella vuosina 1998 - 2007 tapahtui yhteensä 127 poliisin tietoon tullutta onnettomuutta eli keskimäärin 13 onnettomuutta/ vuosi (kuva 3-2). Onnettomuuksien määrä vaihtelee vuosittain 8 - 18 onnettomuuden välillä.

Kymmenen vuoden aikana onnettomuuksissa on kuollut 3 ja loukkaantunut 44 henkilöä. Suurimmassa osassa, lähes $\frac{2}{3}$:ssa onnettomuuksista, seurauksena oli ainoastaan omaisuusvahinkoja.

Kuva 3-2. Poliisin tietoon tulleet maanteiden onnettomuudet 1998 - 2007.

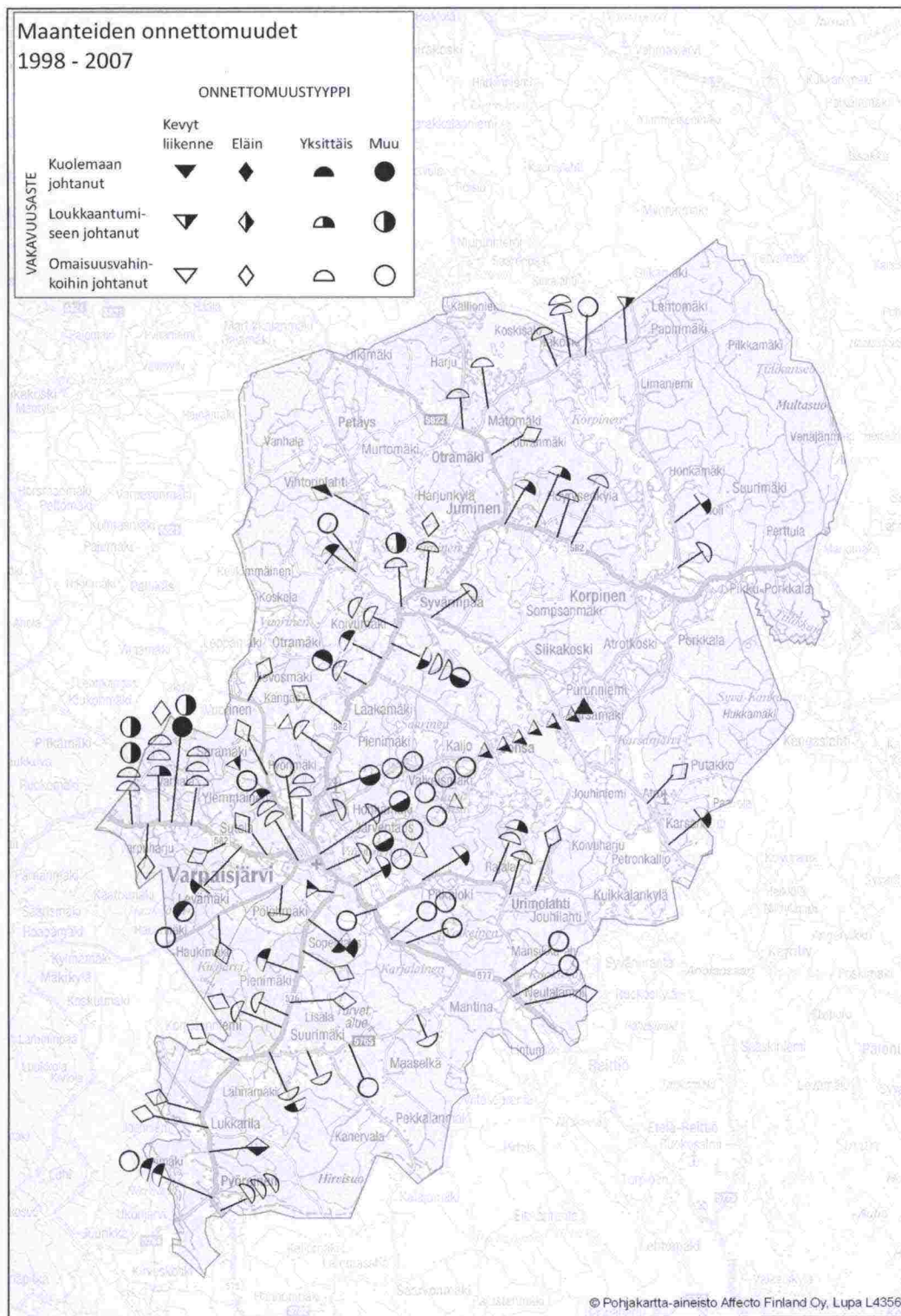
Varpaisjärvellä liikenneonnettomuuksissa loukkaantuu tai kuolee vuosittain keskimäärin 1,5 henkilöä/ 1000 asukasta (keskiarvo vuosien 1998 - 2007 onnettomuuksissa kuolleista tai loukkaantuneista). Vastaavat luvut vuonna 2007 olivat Pohjois-Savossa 1,5 henkilöä/ 1000 asukasta ja koko maassa 1,7 henkilöä/ 1000 asukasta. Asukaslukuun suhteutettuna Varpaisjärven liikenneturvallisuus on samaa tasoa kuin Pohjois-Savossa keskimäärin ja hieman parempi kuin koko Suomessa keskimäärin.

Liikennetaloudellisissa laskelmissa käytettävien laskennallisten onnettomuuskustannusten (118 000 €/ onn. - Tieliikenteen ajokustannusten laskenta 2005) mukaan laskettuna Varpaisjärven liikenneonnettomuuksissa menetetään vuosittain keskimäärin 1,5 milj. €. Yleisesti voidaan todeta, että noin 20 % kustannuksista kohdistuu kunnan maksettavaksi, lähinnä sosiaali- ja terveystoimen kustannuksina.

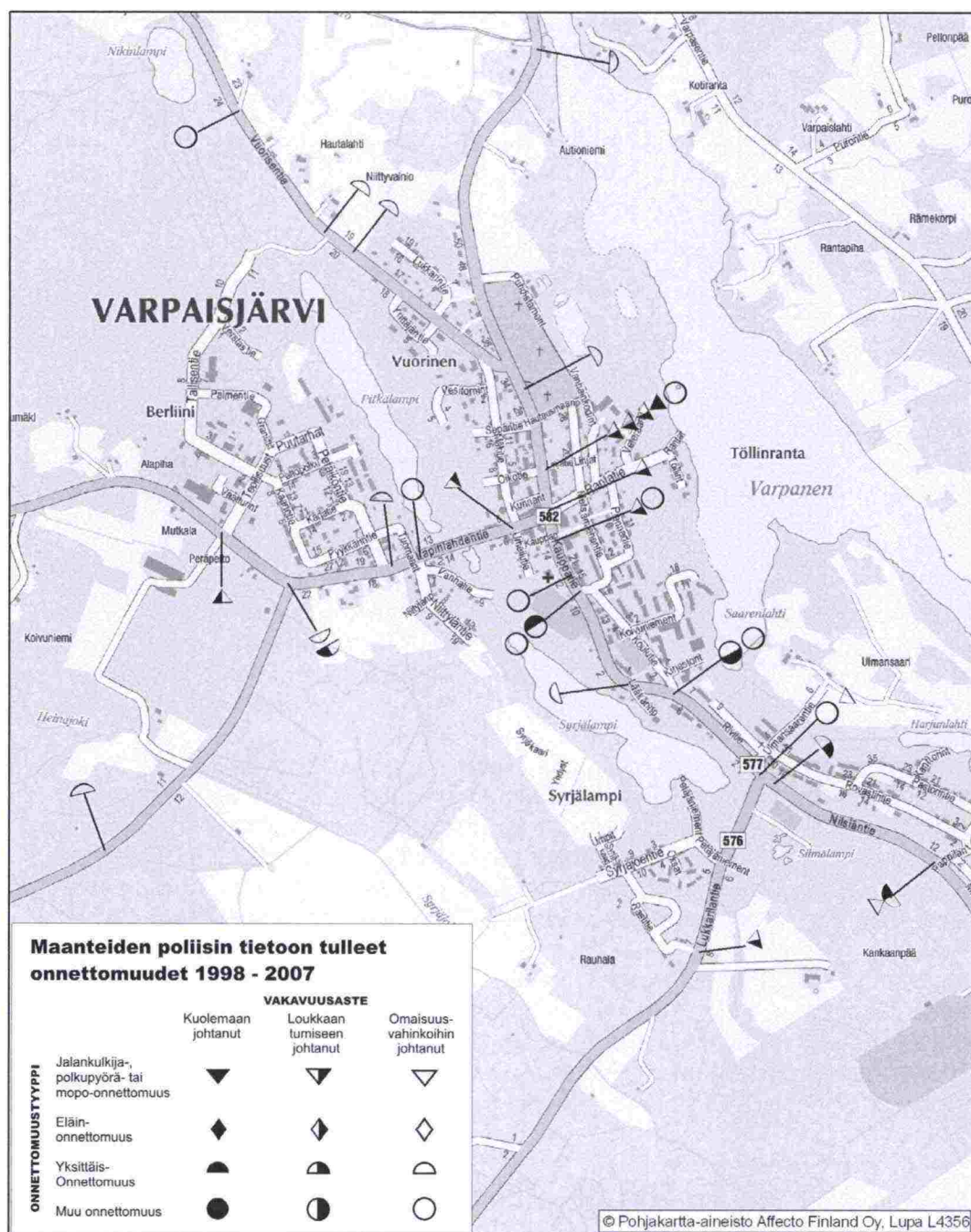
3.1.2 Onnettomuuksien tapahtumapaikat

Maanteiden onnettomuuksista suurin osa tapahtui seututeillä. Seututeiden onnettomuuksista yli puolet tapahtui maantiellä 582 Lapinlahdelta Rautavaaralle. Loput seututeiden onnettomuuksista tapahtui puoliksi maanteillä 576 Siilinjärvelle ja 577 Nilsiään.

Seututiet ovat korkeatasoisempia kuin paikallistiet ja niillä liikennemäärät sekä ajonopeudet ovat korkeampia kuin 4- tai 5-numeroisilla teillä (kuvat 3-3 ja 3-4). Täten myös onnettomuuksia tapahtui näillä teillä enemmän. Seututeiden lisäksi onnettomuuksia tapahtui kirkonkylällä, jossa on taas enemmän kääntyvää ja risteävää liikennettä sekä kevyttä liikennettä.

Kuva 3-3. Poliisin tietoon tulleet maanteiden onnettomuudet vuosina 1998 - 2007 Varpaisjärven alueella.

Kuva 3-4. Poliisin tietoon tulleet maanteiden onnettomuudet vuosina 1998 - 2007 Varpaisjärven kirkonkylän alueella.

3.1.3 Onnettomuuksien ominaispiirteet

Onnettomuuksien vakavuusasteessa ei näytä olevan merkittäviä eroja tie-luokan mukaan (taulukko 3-1). Yleensä henkilövahinko-onnettomuuksien (kuolemaan tai loukkaantumiseen johtava onnettomuus) osuus on suurempi pääteillä, joilla nopeudet ovat suuremmat. Seututeillä onnettomuuksien va-kavuus on hieman suurempi kuin paikallisteillä, mutta seututeiden onnetto-muuksien määrä onkin selvästi suurempi kuin yhdysteiden.

Taulukko 3-1. Poliisin tietoon tulleet maanteiden onnettomuudet vuosina 1998 - 2007 Varpaisjärven alueella.

Tieluokka	Om. joht. onn.		Loukk. joht. onn.		Kuol. joht. onn.		Yht.	
	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%
Seututiet	62	65	31	32	3	3	96	100
576 Siilinjärvi - Varpaisjärvi	14	67	6	29	1	5	21	100
577 Nilsia - Varpaisjärvi	15	79	4	21	-	0	19	100
582 Lapinlahti - Rautavaara	33	59	21	38	2	4	56	100
Yhdystiet	24	77	7	23	-	0	31	100
Yhteensä	86	68	38	30	3	2	127	100

Kevyen liikenteen onnettomuuksien osuus, 10 %, on samaa tasoa kuin koko maassa keskimäärin, joka on 11 % (taulukko 3-2). Kevyen liikenteen onnettomuudet ovat lähes kaikki tapahtuneet taajaman alueella. Huomioitavaa on, että kevyen liikenteen onnettomuuksista yli ¾ onnettomuuksista on henkilövahinkoon johtaneita, mikä tarkoittaa noin 25 % kaikista Varpaisjärven hevaonnettomuuksista.

Yksittäisonnettomuuksien osuus, 47 %, on selvästi suurempi kuin koko maassa keskimäärin (31 %). Yksittäisonnettomuuksia tapahtui eniten seutuilla 582 sekä 576. Onnettomuudet jakaantuvat tasaisesti koko tieosuuksille.

Eläinonnettomuuksien, käytännössä hirvionnettomuuksien osuus, 17 %, on selvästi suurempi kuin koko maassa keskimäärin, 8 %. Seututiellä 576 eläinonnettomuuksien osuus on kolmannes koko tiellä tapahtuneista onnettomuuksista. Onnettomuudet hajaantuvat koko kunnan alueelle, mutta eniten niitä on sattunut seututiellä 582 Lapinlahdelle. Varpaisjärvi onkin metsävaltaisena kuntana on keskimääräistä alttiimpaa hirvionnettomuuksille.

Muut onnettomuudet ovat pääosin ajoneuvojen keskinäisiä törmäyksiä erilaisissa tilanteissa, kuten kääntymis-, ohitus-, risteämis-, kohtaamis- tai peräänajo-onnettomuuksia. Näiden osuus, 26 %, on selvästi pienempi kuin koko maassa keskimäärin, 50 %. Muut onnettomuudet painottuvat taajaman lisäksi seututielle 582 Lapinlahdelle sekä seututielle 577 Nilsiaan.

Taulukko 3-1. Poliisin tietoon 1998 - 2007 tulleiden onnettomuuksien tyyppijakauma tieluokan mukaan.

Tieluokka	Kev. liik. onn.		Yksittäisonn.		Eläinonn.		Muu onn.		Yht.	
	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%
Seututiet	12	13	41	43	14	15	29	30	96	100
576 Siilinjärvi - Varpaisjärvi	2	10	11	52	7	33	1	5	21	100
577 Nilsia - Varpaisjärvi	2	11	2	11	1	5	14	74	19	100
582 Lapinlahti - Rautavaara	8	14	28	50	6	11	14	25	56	100
Yhdystiet	1	3	19	61	7	23	4	13	31	100
Yhteensä	13	10	60	47	21	17	33	26	127	100

3.2 Ongelmakartoitukset

3.2.1 Yleistä

Liikenneturvallisuussuunnitelman alkuvaiheeseen kuuluu liikenteellisesti ongelmallisten kohteiden kartoittaminen ja parannusehdotusten kerääminen. Erilaisilla kyselyillä selvitetään tienkäyttäjiltä heidän turvattomiksi tai hankaliksi kokemiansa kohteita. Samalla pyritään saamaan esille näkemykset siitä, miten ja millä toimenpiteillä liikenneympäristöä halutaan parannettavan.

Liikenneturvallisuussuunnitelman liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelman suuntaamiseksi pyrittiin myös selvittämään kuntalaisten liikenneasenteita ja liikenneturvallisuuden painopistealueita.

Varpaisjärvellä tehtiin asukaskysely, johon kuntalaisilla oli mahdollista vastata kunnan virastotalolla ja kirjastossa. Vastauksia kyselyyn saatiin 26 kappaletta. Vaikka vastausmäärä jäi alhaiseksi, vastausten sisältö oli palautusmäärästä huolimatta samansuuntaisia, joten voidaan olettaa vastausten kuvastavan hyvin liikenneturvallisuuden tilaa ja ongelmia kunnan alueella.

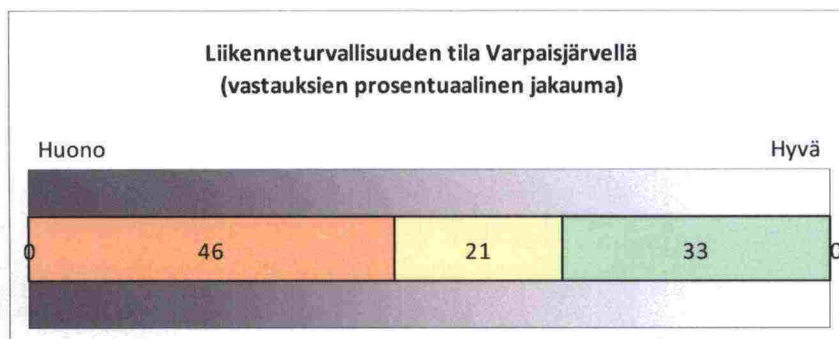
Varpaisjärven eläkeyhdistys järjesti suunnitelman alkuvaiheessa erikseen iäkkäille tarkoitetun vaaranpaikkakartoituksen, jonka tuloksia hyödynnettiin liikenneturvallisuussuunnitelmassa. Vaaranpaikkakartoituksessa käytettiin Liikenneturvan valmista kyselypohjaa ja kyselystä saatiin 17 vastausta.

Peruskoululla järjestettiin suunnitelman alkuvaiheessa erillinen kysely koulumatkan vaaranpaikoista, jonka tuloksia hyödynnettiin myös liikenneturvallisuussuunnitelmassa. Koululaiskyselyssä käytettiin Liikenneturvan valmista kyselypohjaa ja kyselystä saatiin 56 vastausta eri vuosiluokilta.

Kyselyiden lisäksi suunnitelman yhteydessä järjestettiin asiantuntijoille work shop, jossa käytiin kunnan liikenteelliset ongelmapaikat läpi. Work shop:iin osallistuivat kunnan keskeiset henkilöt, jotka työskentelevät liikenteen parissa tai muuten vastaavat työnsä puolesta kunnan alueen liikenneympäristöstä.

3.2.2 Kuntalaisten käsitys Varpaisjärven liikenneturvallisuudesta

Kyselyssä pyydettiin kuntalaisia arvioimaan yleisesti Varpaisjärven liikenneturvallisuutta. Vastaajista reilun kolmanneksen mielestä liikenneturvallisuustilanne on kunnan alueella hyvä, tosin lähes puolet vastaajista pitää paikkakunnan tilannetta melko huonona (kuva 3-5).

Kuva 3-5. Kuntalaisten näkemykset paikkakunnan liikenneturvallisuudesta.

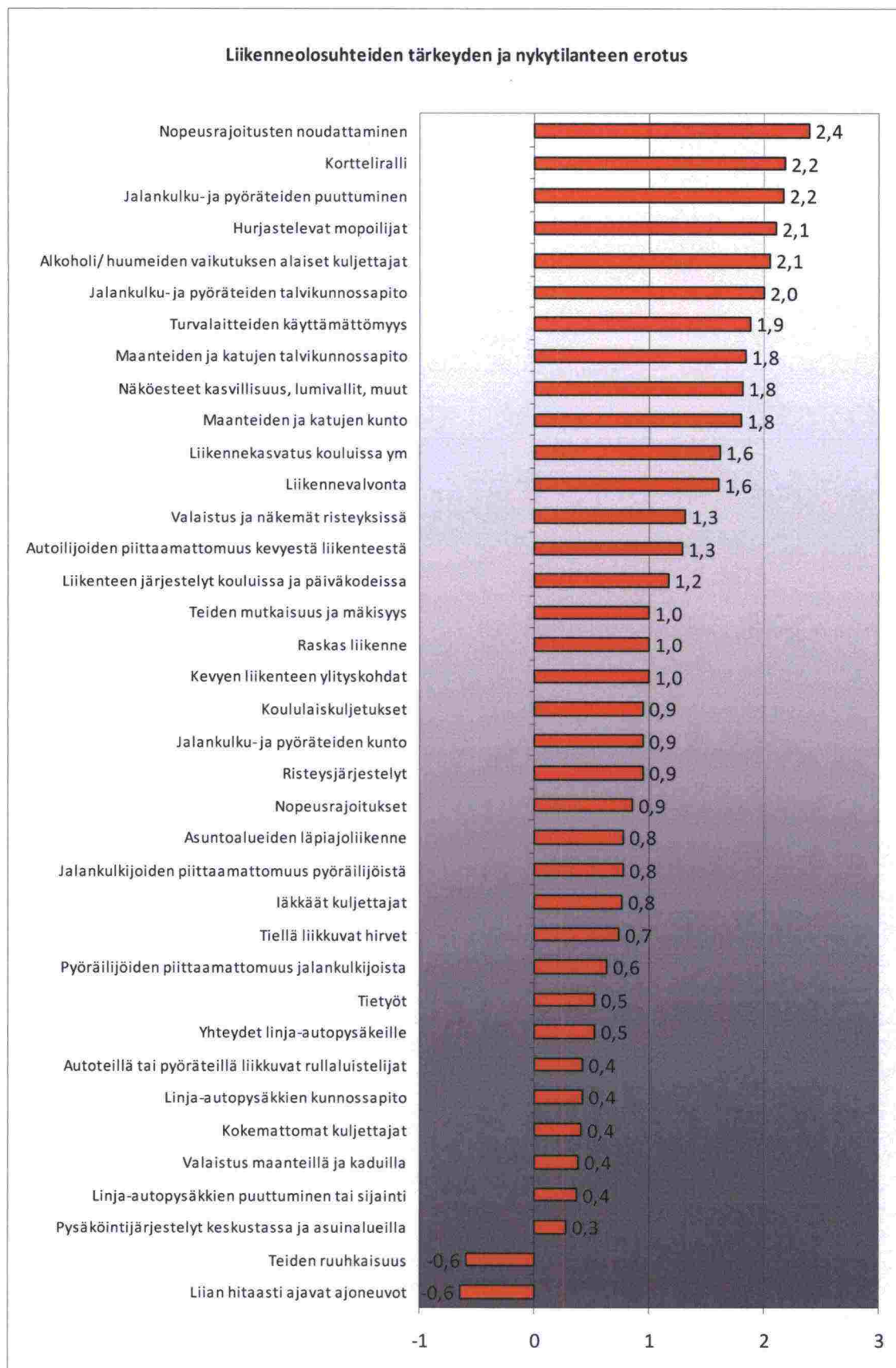
Kyselyssä pyydettiin vastaajia arvioimaan eri liikenteen osa-alueiden nykytilannetta sekä osa-alueen tärkeyttä. Verrattaessa kuntalaisten mielestä tärkeimpiä osa-alueita niiden nykytilanteeseen, suurimmat puutteet ovat niillä osa-alueilla, joita asukkaat pitävät tärkeinä ja nykytilanteeltaan heikompia. Suurimmat puutteet liikenneolosuhteissa tai ongelmallisimmat osa-alueet ovat nopeusrajoitusten noudattamisessa, korttelirallissa, kevyen liikenteen väylien puuttumisessa tai väylien talvikunnossapidossa, moporallissa sekä alkoholin tai huumeiden vaikutusten alaiset kuljettajat.

Kyselyssä kysyttiin myös liikkujaryhmää, jonka vastaaja kokee olevan turvattomimmassa asemassa liikenteessä (kuva 3-7). Liikenteen heikoimpina osapuolina pidettiin selkeästi koululaisia, mutta iäkkäitä pidettiin myös turvattomassa asemassa.

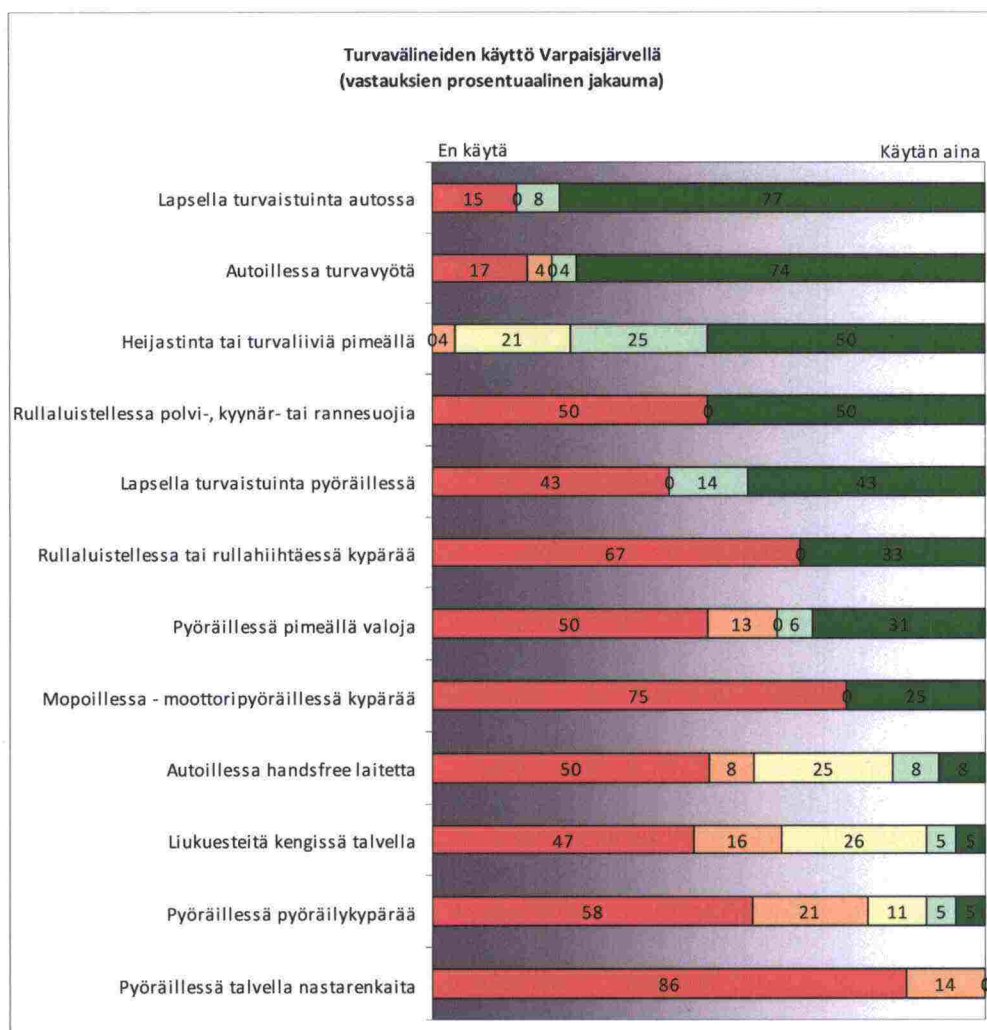

Kuva 3-7. Turvattomimmassa asemassa liikenteessä olevat.

Asukaskyselyssä tiedusteltiin myös vastaajien turvavälineiden käyttöä (kuva 3-8). Vastausten mukaan turvavöiden, heijastimien ja lasten turvaistuinten käyttö autossa ovat hyvällä tasolla. Vastausten tuloksissa näkyy vastausten vähäinen määrä sekä, että osaa kysymyksistä ei ehkä ole ymmärretty oikein.

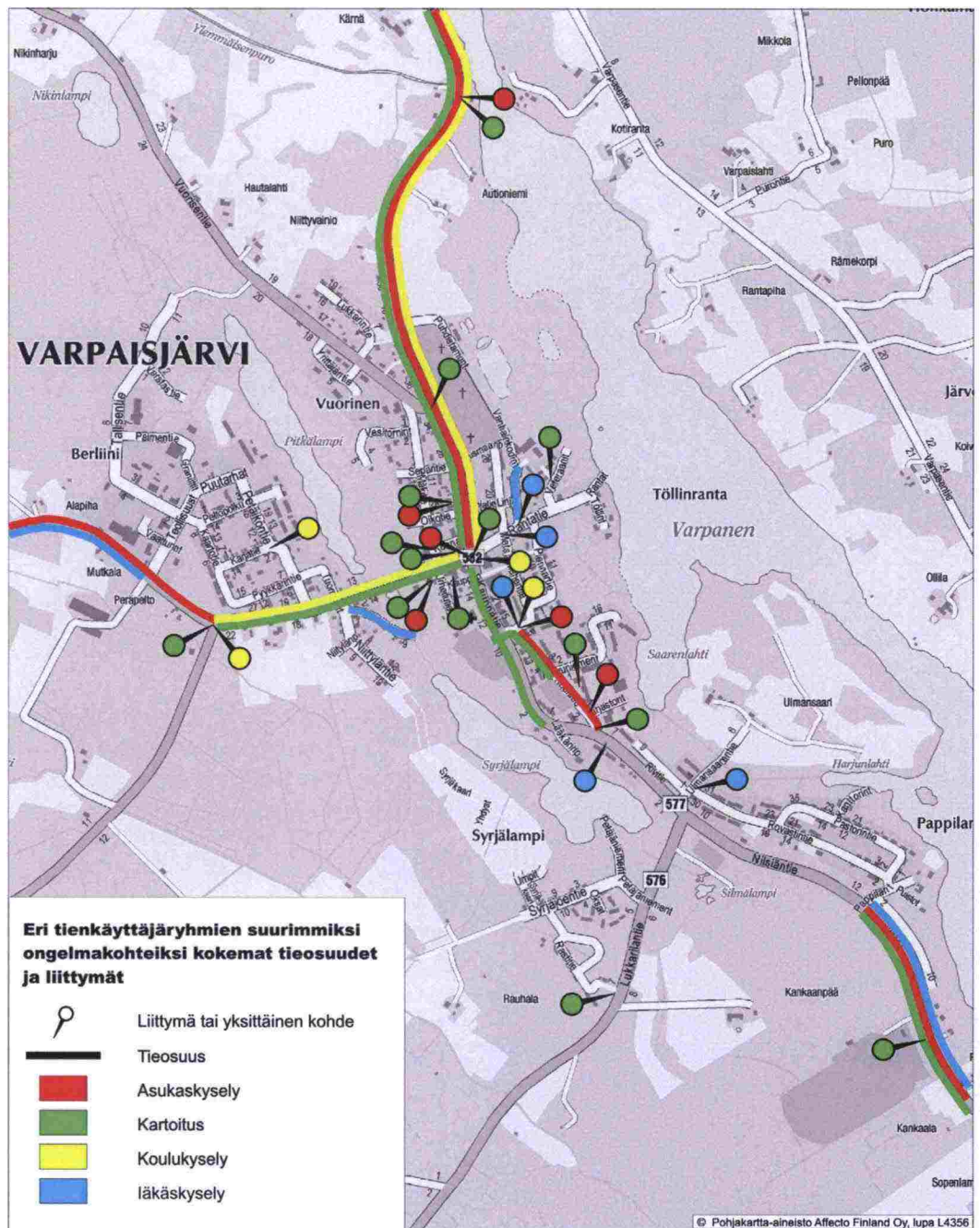
Kuva 3-6. Liikenneolosuhteiden tärkeyden ja nykytilanteen erotus varpaisjärveläisten mukaan.

Kuva 3-8. Turvavälineiden käyttö Varpaisjärvellä.

Kyselyssä pyydettiin vastaajia nimeämään kunnan alueen mahdollisia liikenneturvallisuuden kannalta ongelmallisia kohteita. Kirkonkylän alueelta kohteita mainittiin 17, joista suurin osa on yksittäisiä kohteita (ts. liittymiä). Kokonaisia tieosuuksia mainittiin neljä. Ongelma-analyysiin otettiin mukaan ne kohteet, jotka saivat useita mainintoja. Ongelmapaikat olivat hyvin pitkälle samoja eri kyselyissä (kuva 3-9 ja 3-13).

Eniten mainintoja kirkonkylän alueelta sai Lapinlahdentie (mt 582) kirkonkylältä Pitkämäentien (mt 16320) liittymään asti. Ongelmiksi mainittiin erityisesti kevyen liikenteen väylän puuttuminen sekä ylinopeudet. Muita ongelmia olivat raskaan liikenteen suuri määrä, tien geometria ja kapeus, poliisin valvonnan puute sekä lasten turvallisuus ko. tieosuudella. Yksittäisenä kohtana tiellä mainittiin Mäkikyläntien (mt 16315) liittymä. Liittymän ongelmana on, että se sijaitsee kaarteessa, joka aiheuttaa ongelmia myös kevyelle liikenteelle.

Kuva 3-9. Varpaisjärven kirkonkylän ongelmapaikat.

Toiseksi eniten mainintoja sai Rautavaaran tie (mt 582) kirkonkylältä Jonsan risteykseen asti. Myös tällä tiellä ongelmia olivat kevyen liikenteen väylän puuttuminen sekä ylinopeudet. Kevyen liikenteen väylää toivottiin myös Nilsiänsuuntaan menevälle tielle (mt 577) väliille kirkonkylä - Susitulli. Myös Nilsiäntiellä ongelmaksi mainittiin ylinopeudet.

Kaduista eniten mainintoja sai Koulutie. Kadun ongelmiksi mainittiin mopojen ralliajo, ylinopeudet, kevyen liikenteen asema sekä pysäköinti- ja saattoliikenteen järjestelyt. Nykyisellään esim. koulukuljetusten pysäkki on Koulutielä. Erityisesti katuosuudella toivottiin nopeuksien hillitsemistä ja kevyen liikenteen turvallisuuden parantamista.

Kuva 3-10. Lapinlahdentiellä (mt 582) Mäkikyläntien (mt 16315) liittymä sijaitsee mutkassa, jossa ajonopeudet nousevat korkeiksi.

Yksittäisistä kohteista eniten mainintoja sai pääliittymä Kauppatien (mt 577) ja Lapinlahdentien (mt 582) risteysalue, johon liittyy Osuuspankin kohta. Ongelmana on, että autoilijat oikaisevat kevyen liikenteen yhteyttä pitkin suojatien kohdalta Osuuspankin pihalle/ pihalta. Myös yleisesti Osuuspankin pihajärjestelyihin toivottiin selkeyttä.

Koulutien lisäksi myös Koulutien ja Metsämiehentien liittymää pidettiin ongelmallisena. Liittymä on tasa-arvoinen, mutta ongelmana on, että Koulutieltä päin tulijat eivät väistä Metsämiehentieltä tulevia. Myös näkemien parantamista toivottiin.

Kuva 3-11. Kirkonkylän kaduista eniten mainintoja sai Koulutie, jossa ongelmaksi kirjattiin mopojen rallin ajo, ylinopeudet, kevyen liikenteen olosuhteita sekä saattoliikenteen järjestelyjä.

Katuliittymien näkemiä pidettiin yleisestikin puutteellisina. Mainintoja saivat erityisesti Koulutien ja Kirjastotien liittymä, Esson liittymä (myös pihajärjestelyt koettiin sekaviksi) sekä Kelan, apteekin ja päivittäistavarakaupan liittymät, joiden osalta myös todettiin piha-alueiden olevan jäsentymättömiä.

Kevyen liikenteen väylää toivottiin koulun ja urheilukentän välille. Nykyisin suoraa yhteyttä ei ole, mutta koululaiset kuitenkin oikaisevat kentälle lyhyintä reittiä pitkin.

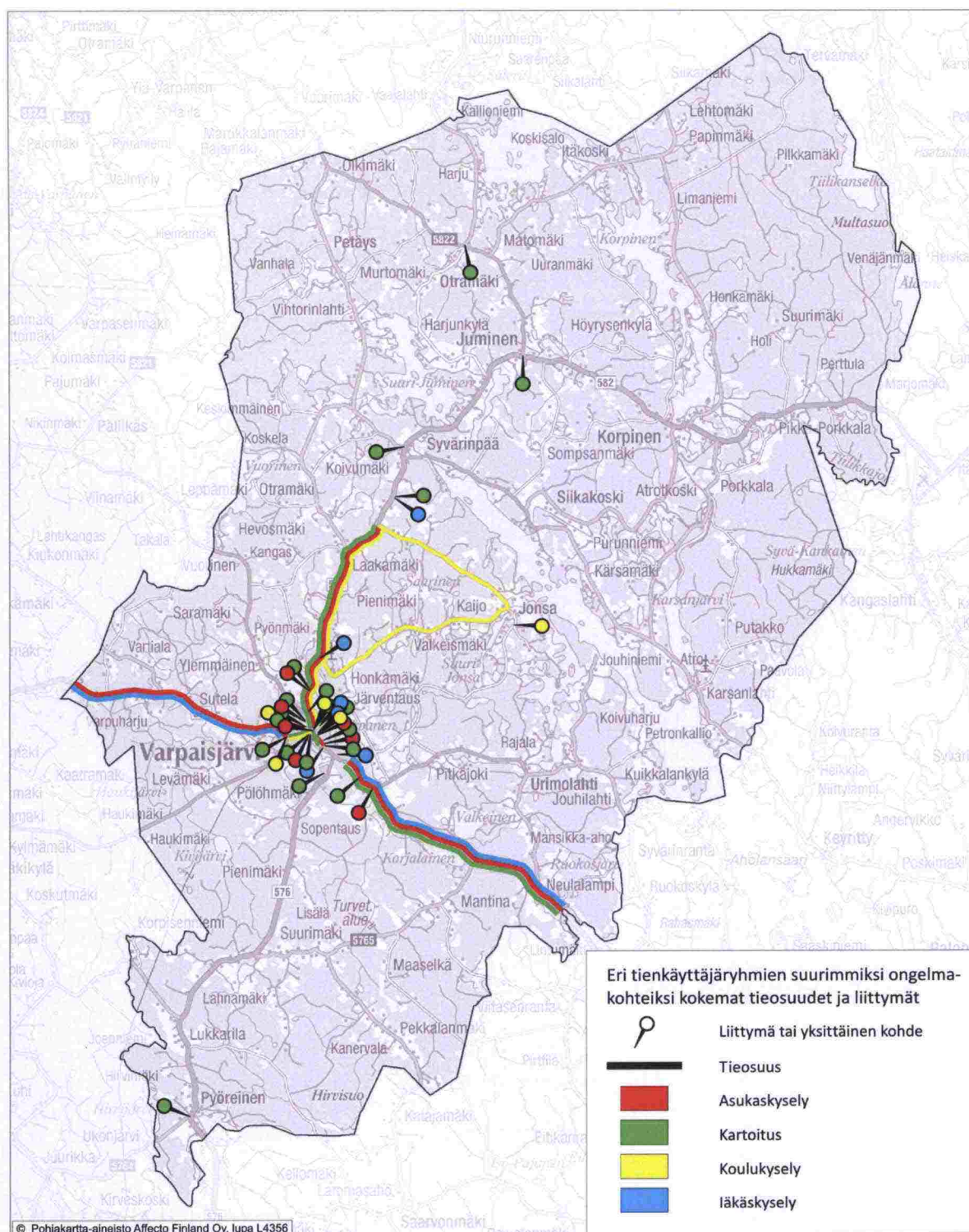

Kuva 3-12. Vuorisentien liittymää (mt 16319) pidettiin ongelmallisena raskaalle liikenteelle.

Mäkitiellä olevan päiväkodin ympäristö koettiin ongelmalliseksi, koska päiväkodin yhteydessä ei käytännössä ole lainkaan pysäköintijärjestelyjä ja päiväkodin pääportin kohta on juuri Mäkitien ja Kunnantien liittymän kohdalla. Sekä Mäkitiellä että varsinkin Kunnantiellä pysäköintialueita ei ole mitenkään rajattu katualueesta, joka entisestään sekavoittaa tilan käyttöä.

Muita ongelmallisia kohteita olivat Rautavaarantien (mt 582) ja Vuorisentien (mt 16319) liittymä raskaalle liikenteelle, Veteraanitiellä vanhainkodin ja palvelukodin pihajärjestelyt sekä liittymien etuajo-oikeudet että näkemät, Nilsiäntiellä (mt 577) raviradan kohdalla tien ylitys ja Siilinjärventiellä (mt 576) linja-autopysäkin puuttuminen.

Ongelmapaikkojen nimeämisen ohella Varpaisjärvellä oli yleisiä liikenneturvallisuuteen liittyviä asioita, jotka koetaan ongelmallisiksi tai puutteellisiksi. Vastauksissa oli mainittu mm. autoilijoiden liikennekäyttäytyminen (liikennemerkkien noudattamatta jättäminen/ piittaamattomuus/ suuntamerkkien käyttämättömyys), teiden ylitykset pääväylillä, liikennemerkkien sijainnit, katuliittymien näkemät, katujen talvikunnossapito sekä julkisten rakennusten heikko esteettömyys. Lisäksi kirkonkylän alueelle toivottiin rakenteellisia hidasteita.

Kuva 3-13. Varpaisjärven ongelmapaikat.

Kuva 3-14. Pyöreisen kohdan 60 km/h nopeusrajoitusta Siilinjärventiellä (mt 576) pidettiin turhana.

Kirkonkylän ulkopuolelta mainintoja saivat noin 1,5 km kirkonkylältä Rautavaaralle päin oleva mutka ja mäki, Kuopiontiellä (mt 576) Pyöreisen kohdalla olevan 60 km/h nopeusrajoitus, Rautavaarantiellä (mt 582) Käsämäki-Keyritty maantien (mt 16349) ja Sutisenmäen liittymät näkemien takia sekä Rautavaarantien (mt 582) ja lisamentien (mt 5822) liittymän merkinnät.

Kuva 3-15. lisamentien liittymässä (mt 5822) ongelmana on näkemät.

4 LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TAVOITTEET

4.1 Liikenne- ja viestintäministeriö

Liikenneturvallisuustyötä ohjaavat Suomessa liikenneturvallisuusasiain neuvottelukunnan laatima liikenneturvallisuussuunnitelma vuosille 2006 - 2010 ja sen pohjalta tehty valtioneuvoston periaatepäätös (9.3.2006).

Suomelle on hyväksytty pitkän tähtäimen liikenneturvallisuusvisio, jonka mukaan tieliikennejärjestelmä on suunniteltava siten, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.

Tämä visio korostaa kaikkien liikkujien ja liikennejärjestelmää kehittävien yhteistä vastuuta liikenneturvallisuuden parantamisessa.

Tavoitteeksi on asetettu, että vuonna 2010 liikennekuolemien määrän tulisi olla alle 250.

Tavoite on haastava, sillä vuodesta 1995 liikennekuolemien määrä on pienentynyt vain vähän ja on ollut noin 400 henkeä vuodessa. Viimeisinä vuosina 2005 - 2008 kuolleiden määrä on vaihdellut välillä 340 - 380 henkeä vuodessa.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä 9.3.2006 on esitetty yhteensä 37 toimenpidettä, jotka valmistellaan ja toteutetaan vuosina 2006 - 2010.

Seuraavaan on koottu toimenpiteistä ne, joita on esitetty kuntien vastuulle:

1. Tätä periaatepäätöstä toteutetaan tiiviissä yhteistyössä eri viranomais-
ten kesken ja tällä tuetaan sisäisen turvallisuuden ohjelman etenemistä.
17. Jatketaan toimenpiteitä, joiden tavoitteena on taajamien ja asuinaluei-
den liikenteen rauhoittaminen. Nopeusrajoitusten suunnittelun lähtökoh-
tana asutuskeskuksissa tulee olla 40 km/h ja asuinalueilla 30 km/h. Kor-
keampia nopeuksia sallitaan käytettäväksi vain, jos käytettävissä on riit-
tävään erotteluun perustuvat jalankulkijoiden ja polkupyöräilijöiden väy-
läratkaisut. Nopeuksien hillitsemiseksi nopeusrajoitusten noudattamista
tuetaan myös rakenteellisilla ratkaisuilla. (kunnat, Tiehallinto)
18. Kehitetään liikenteen tiedotus- ja ohjausjärjestelmiä, joilla voidaan mm.
liikenneinformaatiota, esimerkiksi vallitseva nopeusrajoitus, ilmaista ajo-
neuvossa olevilla laitteilla. Huolehditaan, että järjestelmät kattavat myös
kuntien katuverkot. (Tiehallinto, kunnat)
19. Koulumatkojen turvallisuuden parantamiseksi kiinnitetään huomiota lii-
kennekasvatukseen toteutumiseen opetussuunnitelmien mukaisesti myös
käytännössä sekä toteutetaan koulukohtaisia turvallisuuskampanjoita
osana kuntien liikenneturvallisuutta edistäviä toimenpiteitä. (Opetushalli-
tus, koulut, kunnat, Tiehallinto, Liikenneturva)

27. Laajennetaan alkolukon käyttöä. Alkolukon yleistymistä ammattiliikenteessä edistetään vapaaehtoisin ja lainsäädännöllisin toimenpitein. Eri-tyisesti julkisen sektorin toimiessa kuljetuspalvelujen hankkijana, tulee alkolukon käyttäminen asettaa hankinnan kilpailutekijäksi tai -vaatimukseksi. Edistetään alkolukon käyttöä koulu- ja muissa erityisryhmien kuljetuksissa selvittämällä tulisiko alkolukko määrätä näissä pakolliseksi. (LVM, lääninhallitukset, kunnat)

4.2 Tiehallinto

Tiehallinnon liikenneturvallisuushjelma on juuri päivitetty (2008). Liikenneturvallisuushjelma perustuu valtioneuvoston 9.3.2006 tekemään periaatepäätökseen sekä liikenneturvallisuusasiain neuvottelukunnan valmistelemaan suunnitelmaan Tieliikenteen turvallisuus 2006 - 2010.

Tiehallinnon liikenneturvallisuuspolitiikan keskeinen sisältö on, että:

- Tiehallinto sitoutuu yhteiskunnan asettamaan liikenneturvallisuuden parantamistavoitteeseen ja edistää sitä käytettävissä olevilla resursseilla
- Tiehallinnon päämääränä on suunnitella ja toteuttaa tehokkaita toimia tieverkon liikenneturvallisuusongelmien ratkaisemiseksi ja liikennekuolemien vähentämiseksi yhteistyössä muiden tahojen kanssa
- Tiehallinnon päämääränä on myös kehittää turvallisuutta edistäviä menettelyjä ja arvioida jatkuvasti toimintansa liikenneturvallisuusvaikutuksia.

Tarkempia tavoitealueita on määritelty kuusi, ja niiden sisältö on seuraava:

1) KOHTAAMISONNETTOMUUDET PÄÄTEILLÄ

Tavoitteena on päätieverkon nykyaikaistaminen – erityisesti yksiajorataisten pääteiden kohtaamisonnettomuuksien vähentäminen.

2) JALANKULKIJOIDEN JA PYÖRÄILIJÖIDEN ONNETTOMUUDET

Tavoitteena on vähentää taajamissa ja niiden lähialueilla jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden onnettomuuksia

3) LIIAN SUURI AJONOPEUS

Tavoitteena on kehittää nopeusrajoitusjärjestelmää sekä toteuttaa toimenpiteitä, jotka edesauttavat nopeusrajoitusten noudattamista

4) LIIKENNEONNETTOMUUKSIEN VAKAVUUDEN LIEVENTÄMINEN

Tavoitteena on liikennekuolemien vähentämisen lisäksi lieventää onnettomuuksien vakavuutta kaikilla tieverkon osilla

5) PÄIHDEONNETTOMUUDET

Tavoitteena on, että Tiehallinto osallistuu yhteistyöhön päihdeonnettomuuksien vähentämiseksi

6) AMMATTILIIKENTEEN ONNETTOMUUDET

Tavoitteena on, että Tiehallinto osallistuu yhteistyöhön ammattiliikenteen onnettomuuksien vähentämiseksi

4.3 Itä-Suomen lääninhallitus

Itä-Suomen läänin liikenneturvallisuussuunnitelma 2007 - 2011 on valmistunut maaliskuussa 2007. Läänin liikenneturvallisuussuunnitelmassa on kirjattu, että Itä-Suomen läänissä noudatetaan valtakunnalliseen liikenneturvallisuussuunnitelmaan kirjattua liikenneturvallisuusvisiota, jonka mukaan kenenkään ei tarvitse kuolla tai vakavasti loukkaantua liikenteessä.

Tavoitteena on, että liikennekuolemat ja loukkaantumiset vähenevät niin, että liikennekuolemia on vuonna 2011 enintään 35 ja loukkaantumisia enintään 500.

Liikenneturvallisuustyö on pitkäjänteistä ja suunnitelmallista toimintaa. Siinä on huomioitava kaikki ikäryhmät ja tiellä liikkujat. Itä-Suomen läänin liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteina ovat:

- 1) Pääteiden kohtaamisonnettomuuksien vähentäminen
- 2) Jalankulku- ja pyöräilyonnettomuuksien vähentäminen asutuskeskuksissa
- 3) Nopeuksien hillitseminen
- 4) Päihdeonnettomuuksien vähentäminen
- 5) Ammattiliikenteen onnettomuuksien vähentäminen
- 6) Onnettomuuksien seurausten lieventäminen
- 7) Vesi- ja maastoliikenteen onnettomuuksien vähentäminen

Tavoitteita toteutetaan vuosittaisten teemojen kautta, jotka ovat:

2009	Vesi-, loma- ja vapaa-ajanliikenne
2010	Koululaiset
2011	lakkäät

4.4 Varpaisjärven kunta

Liikenneturvallisuussuunnitelman yhteydessä määriteltiin Varpaisjärven liikenneturvallisuustavoitteet valtakunnallisten ja Itä-Suomen läänin tavoitteiden pohjalta. Pitkän aikavälin tavoite on kirjattu valtakunnallisen liikenneturvallisuusvision mukaisesti. Täsmennetyissä tavoitteissa painotetaan kevyen liikenteen edellytysten parantamista sekä liikenneturvallisuustyön ja asennekasvatuksen kehittämistä.

Kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.

Yleistavoitetta täsmennetään seuraavilla liikenneturvallisuustyön tavoitteilla:

- 1) Taajaman liikenneympäristön parantaminen kevyen liikenteen ehdoilla
- 2) Kevyen liikenteen onnettomuuksien vähentäminen
- 3) Koetun liikenneturvallisuuden parantaminen
- 4) Koululaisten liikenneturvallisuustyön tason säilyttäminen
- 5) Ikäihmisten liikenneturvallisuustyön kehittäminen
- 6) Liikennesääntöjen noudattamisen sekä toisten huomioimisen lisääminen

Liikenneturvallisuussuunnitelman toteuttamiseksi noudatetaan Itä-Suomen läänin vuositeemoja. Teemojen avulla voidaan keskittyä vuosittain erityisesti yhden osa-alueen kehittämiseen unohtamatta silti muitakaan liikenteen osa-alueita.

5 TOIMENPITEET LIIKENNEYMPÄRISTÖN TURVALLISUUDEN PARANTAMISEKSI

Onnettomuustarkastelun ja ongelma-analyysin pohjalta on suunniteltu liikenneympäristön toimenpiteet liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja onnettomuusriskin pienentämiseksi. Yksityiskohtainen luettelo toimenpiteistä on liitteenä 1.

5.1 Toimenpiteet Varpaisjärven keskustassa

Kirkonkylän alueelle esitetyt toimenpiteet kohdistuvat lähinnä pääväylille sekä koulukeskuksen ympärille. Toimenpiteillä pyritään parantamaan erityisesti kevyen liikenteen olosuhteita. Rakenteelliset sekä liikenteenohjaustoimenpiteet kirkonkylällä on esitetty kuvassa 5-2.

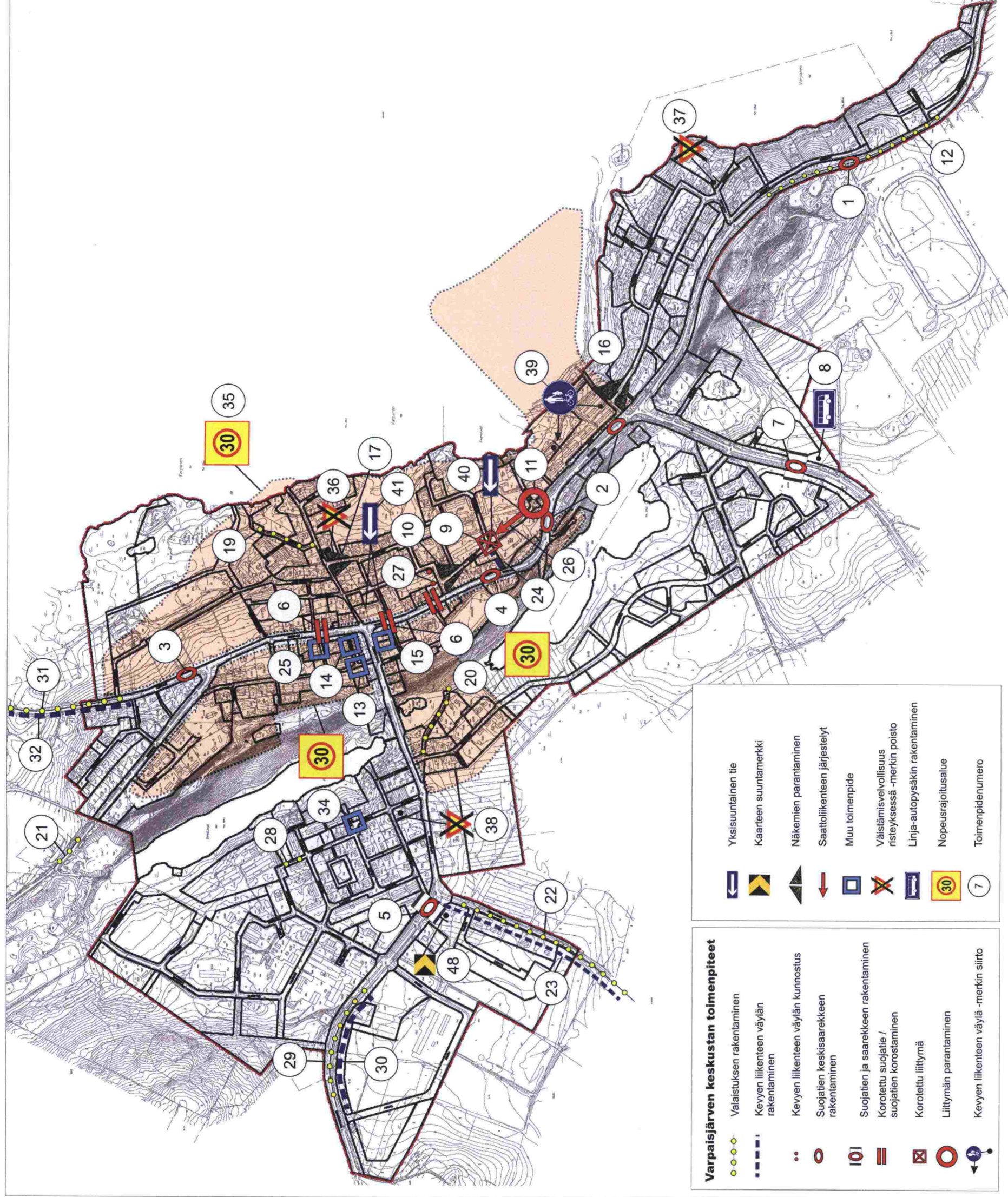
Pääväylille (mt 577 ja 582) esitetään suojatien keskisaarekkeiden ja korotettujen suojateiden rakentamista. Toimenpiteillä pyritään parantamaan kevyen liikenteen olosuhteita sekä hillitsemään pääväylillä käytettäviä ajonepeuksia. Saarekkeet esitetään rakennettavaksi nykyisten suojateiden kohdalle Ulmansaarentien, Koulutien ja Vuorisentien liittymiin. Lisäksi esitetään uusien suojateiden merkitsemistä ja keskisaarekkeiden rakentamista raviradan kohdalle sekä urheilukentän kohdalle. Reunimmaisat saarekkeet toimivat ns. porttikohtina, joilla viestitetään autoilijoille saapumisesta taajama-alueelle.

Kuva 5-1. Varpaisjärven pääväylä, Kauppatie.

Korotettu suojatie esitetään rakennettavaksi pääliittymän (Lapinlahdentien) molemmiin puolin. Korotukset tulisivat Koulutien liittymän pohjoispuolelle, Lapinlahdentien liittymän eteläpuolelle sekä Oikotien liittymän eteläpuolelle.

Keskisaarekkeiden ja korotusten suunnittelussa, mitoituksessa sekä rakentamisessa erityisesti pääväylillä tulee huomioida liikenteen sujuvuuden turvaaminen, esim. maatalouden ajoneuvojen osalta.

Kuva 5-2.

Varpaisjärven kirkonkylän ehdotetut toimenpiteet.

Siilinjärventielle (mt 576) esitetään uuden linja-autopysäkin rakentamista Rauhalan Rastitien kohdalle. Samalla linja-autopysäkin kohdalle esitetään suojatien merkitsemistä sekä keskisaarekkeen rakentamista.

Lapinlahdentielle (mt 582) esitetään suojatien merkitsemistä sekä keskisaarekkeen rakentamista suojatien kohdalle Mäkikyläntien liittymän länsipuolelle. Liittymän kohdalle esitetään myös, että maantiellä 582 olevan kaarteiden havaittavuutta parannetaan liikennemerkein (kaarteiden suuntamerkki).

Kuva 5-3. Mäkikyläntien liittymä Lapinlahdentielle sijaitsee kaarteessa eikä Mäkikyläntieltä ole turvallista kevyen liikenteen yhteyttä väylälle.

Kuva 5-4. Koulutien ja Metsämiehentien liittymän ongelmana ovat huonot näkemät sekä kevyen liikenteen yhteydet.

Koulutielle esitetään korotetun liittymäalueen rakentamista Koivuniementien liittymään. Kadun Kirjastontien ja Koivuniementien välinen osuus esitetään muutettavaksi yksisuuntaiseksi etelästä päin. Yksisuuntaisuus mahdollistaa saattotilojen kunnostamisen. Koulutien ja Metsämiehentien liittymässä esitetään näkemien parantamista Koulutieltä päin tultaessa sekä liittymän ja Kauppaticien välisen kevyen liikenteen väylän kunnostamista.

Lisäksi Koulutien ja Kirjastontien liittymä esitetään kunnostettavaksi niin, että suojatiet jatkuvat kevyen liikenteen väylinä ja liittymäalueella on selkeästi erotettu kevyen liikenteen tila esim. korotettuna. Nykyisellään liittymäalue on laajahko ja Kirjastontiellä ajoväylät "oikaisevat" kevyen liikenteen tilan päältä. Kun liittymäaluetta hieman kavennetaan ja osa Koulutiestä muutetaan yksisuuntaiseksi, niin liittymään saadaan selkeät järjestelyt sekä ajoneuvoille että kevyelle liikenteelle.

Kuva 5-5. Koulutien ja Kirjastontien liittymään esitetään kunnollisia kevyen liikenteen yhteyksiä.

Tievalaistusta esitetään täydennettäväksi siltä osin, kun se vielä puuttuu. Valaistusta on nykyisellään katuverkolla hyvin. Uutta valaistusta esitetään osalle Petäiköntietä, Veteraanitielelle ja Vanhatielle. Lisäksi tievalaistusta esitetään jatkettavaksi Nilsiantiella (mt 577) Urimonlahden liittymään asti (mt 16347), Lapinlahdentiellä (mt 582) noin 0,8 km, Rautavaarantiella (mt 582) noin 1 km, Vuorisentiellä (mt 16320) Tallisentien liittymän alueelle ja Mäkikyläntiellä (mt 16315).

Kevyen liikenteen väyliä esitetään rakennettavaksi Mäkikyläntielle (mt 16315), Rautavaarantielle (mt 582) noin 1 km, Lapinlahdentielle (mt 582) noin 0,8 km ja Nilsiantielle (mt 577) Urimonlahden liittymästä etelään. Lisäksi Kauppaticien (mt 577) ja Koulutien välille esitetään rakennettavaksi kunnollinen kevyen liikenteen yhteys, nykyisin käytetyn oikaisureitin kohdalle.

Kuva 5-6. Koulutieltä oikaistaan Kauppatien varressa olevalle urheilukentälle ja välille esitetäänkin kunnollisen kevyen liikenteen väylän rakentamista.

Muina rakenteellisina toimenpiteinä esitetään Kunnantien katkaisemista Mäkitieltä. Nykyisellään kunnantiellä on pysäköintialueet molemmiin puolin katua, jolloin katkaiseminen ei aiheuta suuria muutoksia kadun luonteeseen. Katkaiseminen vastaavasti rauhoittaa Mäkitiellä juuri nykyisen liittymän kohdalla olevan päiväkodin edustan. Kunnantien katkaiseminen mahdollistaa kunnan pysäköintijärjestelyt Kunnantiellä sekä turvallisen saattoliikenteen pysäkin Mäkitielle eikä kuitenkaan estä hälytysajoneuvojen liikennettä terveyskeskukselle.

Kuva 5-7. Päiväkodin pääportti sijaitsee Mäkitiellä juuri Kunnantien liittymän kohdalla. Kunnantie esitetään katkaistavaksi ja samalla kunnollinen saattopysäkki rakennettavaksi päiväkodin kohdalle.

Osuuspankin kohdan kevyen liikenteen yhteys esitetään kavennettavaksi sekä Lapinlahdentiellä että Kauppatiellä niin, että ajoneuvot eivät pysty oikaisemaan väylää pitkin. Kaventaminen voidaan tehdä jatkamalla nykyisiä viherkaistoja molemmin puolin väylää.

Kuva 5-8. Nykyisin autoilijat oikaisevat kevyen liikenteen väylää pitkin Osuuspankin pihalle. Yhteys esitetään kavennettavaksi jatkamalla nykyisiä viherkaistoja molemmin puolin väylää.

Kuva 5-9. Kauppatien varren pysäköintialuetta, joka esitetään rajattavaksi viherkaistoin katualueista.

Kauppap tien suuntaisesti Lapinlahdentien ja Oikotien välissä on viherkaistalla Kauppap tiestä erotettu pysäköintialue. Alue on lähes yhtäjaksoinen koko Lapinlahdentien ja Oikotien välillä, eikä pysäköintialuetta ole rajattu mitenkään katualueesta, joka saa alueen vaikuttamaan laajalta ja jäsentymättömältä. Sekä Oikotielle että Kunnantielle esitetään kunnollisten olakkeiden rakentamista pysäköintialueen ja katualueen välille. Lisäksi Lapinlahdentielle K-kaupan ja postin piha-alueen sekä Lapinlahdentien kevyen liikenteen väylän välille esitetään viherkaistan rakentamista. Urheilutiellä Kelan ja Apteekin piha-alue on vastaavasti hyvä esimerkki, miten piha-alue on selkeästi erotettu katualueesta.

Kuva 5-10. Lapinlahdentiellä kauppojen piha-alueita ei ole erotettu mitenkään kevyen liikenteen väylästä. Väylän ja pihan välille esitetään viherkaistan rakentamista.

Petäiköntie esitetään kavennettavaksi Karjatien liittymän itäpuolella. Petäiköntie mutkan kohdalla on laaja alue, jossa ajoväylää on vaikea erottaa. Mutkan kohdalla on myös tonttiliittymä, joka osaltaan avartaa katualuetta. Mutkan kohta esitetään kavennettavaksi normaaliin katuleveyteen ja mutka muutettavan 90° kulmaan.

Kuva 5-11. Petäiköntiellä mutkan kohdalla katualue on laaja ja jäsentymätön.

Katuliittymien näkemät koettiin puutteelliseksi useammassakin kohdassa. Riittävien näkemäalueiden varmistaminen on tienpitäjän sekä tontinomistajan vastuulla, jos esimerkiksi tontilla oleva kasvillisuus aiheuttaa näkemäesteitä. Erityisesti näkemänraivausta esitetään Rovastintielle, Piennartielle sekä Koulutielle.

5.2 Liikenteenohjaustoimenpiteet

Yleisenä liikenteenohjaustoimenpiteenä esitetään kaduille 30 km/h aluerajoitusta. Aluerajoitus kattaisi koko katuverkon. Pääväylille jätetään keskustan kohdalla voimaan 40 km/h rajoitukset.

Samalla esitetään, että kirkonkylän alueella pääväylät ovat etuajo-oikeutettuja, mutta muuten katuverkolla liittymät ovat tasa-arvoisia. Täten väistämisvelvollisuutta osoittavat kolmiot poistettaisiin seuraavista liittymistä:

- Pappilantieltä Puistotien liittymästä
- Rantatieltä Piennartien liittymästä
- Petäiköntieltä Pyykkärintien liittymästä

Lapinlahdentiellä olevaan Mäkikyläntien liittymään esitetään lisättäväksi kaartein suuntamerkit. Merkkejä sijoitetaan vähintään kolme ainakin Lapinlahden suunnasta. Merkit voitaneen sijoittaa valaisinpylväisiin.

Kuva 5-12. Kaarteen suuntamerkki.

Liikennemerkkien sijoitteluun tulee kiinnittää huomiota ja merkkien näkyvyys tulee jatkuvasti varmistaa.

Rivitien kevyen liikenteen väylän merkki esitetään siirrettäväksi kadun loppuun tonttiliittymien jälkeen.

Kuva 5-13. Rivitie on osoitettu virheellisesti kevyen liikenteen väyläksi koko matkalta.

Lisäksi Koulutie esitetään muutettavan yksisuuntaiseksi välillä Kirjastontie - Koivuniementie. Myös S-marketin piha-alue esitetään muutettavan yksisuuntaiseksi. Pihalle ajettaisiin tällöin Rantatien kautta.

5.3 Muut toimenpiteet

Muina toimenpiteinä esitetään Rautavaaran maantien 582 ja Iisalmen maantien 5822 liittymän havaittavuuden parantamista liikennemerkkein (taustamerkki).

Kuva 5-14. Taustamerkki voidaan käyttää T-liittymän taustamerkinä, jolloin T-liittymän tienviitat on pyrittävä sijoittamaan liittymän taakse siten, että ne toimivat taustamerkkeinä. Jos tienviittoja ei ole mahdollista sijoittaa taustamerkin tapaan, voidaan lisäksi käyttää erillisiä taustamerkkejä. T-liittymässä taustamerkkejä tarvitaan kaksi, yksi merkki kumpaankin erkanevaan suuntaan.

Hirvivaroitusalueet tarkistettiin suunnitelmassa ja maantien 582 varoitusalueen sijaintia muutettiin jo työn aikana (kuva 2-4, s. 13). Uusia varoitusalueita esitetään maantielle 582 Varpaisjärven ja Rautavaaran kuntien rajalle sekä maantielle 577 Neulalammen kohdalle.

5.4 Valvonta

Liikennevalvonnalla voidaan parantaa liikenneturvallisuutta sekä luoda turvallisuuden tunnetta. Sen vuoksi valvontaa tulisi suorittaa riittävästi. Valvontakampanjoista tulee tarvittaessa myös tiedottaa kuntalaisia. Varpaisjärvellä ylinopeudet koettiin ongelmiksi erityisesti kirkonkylän alueella. Ajoneuvojen ylinopeusvalvonnan lisäksi valvontaa tulisi kohdistaa mopoilijoihin.

Ylinopeuksien hillitsemisen keinoja ovat nopeusrajoitusten alentaminen, hidasteratkaisut, valvonta ja asennekasvatus. Varpaisjärven kirkonkylän alueella nopeuksien hillitsemiseksi esitettiin korotettujen suojateiden ja liittymäalueiden rakentamista sekä nopeusrajoitusmuutoksia. Asennekasvatukseen liittyvät toimenpiteet on esitetty luvussa 6 ja niiden toteutumiseen tulee kiinnittää huomiota. Valvontaa esitetään lisättäväksi poliisin toimesta käytössä olevien resurssien mukaan.

5.5 Kunnossapito

Teiden ja katujen kunnossapito on tärkeä osa liikenneturvallisuutta. Varpaisjärven alueella teiden ja katujen kunnossapitoon liittyvä ongelma oli katujen talvikunnossapito. Myös lumivalleja liittymien näkemäesteenä pidettiin ongelmana kirkonkylän alueella.

Korkeisiin lumivalleihin voidaan vaikuttaa talvihoidon laatukriteereillä ja niiden valvonnalla. Lisäksi kunnossapitäjiä tiedottamalla ja kouluttamalla voidaan vaikuttaa talvihoidon toimintatapoihin. Kun laatukriteerejä pidetään nykyisellään riittävinä, tulee valvontaan kiinnittää enemmän huomiota erityisesti katuverkon osalta. Tiedottamiseen ja kouluttamiseen liittyvät toimenpiteet on esitetty luvussa 6.

5.6 Toteuttamisohjelma

Toteuttamisohjelmaa laadittaessa on otettu huomioon Varpaisjärven kunnan ja Savo-Karjalan tiepiirin rahoitusmahdollisuudet, hankkeiden kiireellisyys sekä toimenpiteiden tehokkuus (onn.vähennemä/ kustannukset). Kaikki toimenpiteet on listattu liitteeseen 1. Toimenpiteet on ryhmitelty kolmeen kiireellisyysluokkaan, joiden toteuttaminen vie 3 - 4 vuotta rahoitusmahdollisuuksista riippuen.

Kiireellisyysluokkien ohjeelliset ajoitukset ovat:

▪ Kiireellisyysluokka I	vuodet 2009 - 2012
▪ Kiireellisyysluokka II	vuodet 2013 - 2016
▪ Kiireellisyysluokka III	vuoden 2016 jälkeen

Toteuttamisohjelmaan sisältyvien toimenpiteiden kustannukset ovat yhteensä 1,22 milj.€, joista rakenteellisten toimenpiteiden kustannukset ovat 99 %. Toteuttamisvastuun mukaan toimenpiteet jakaantuvat siten, että Savo-Karjalan tiepiirin vastuulla olevien toimenpiteiden kustannukset ovat yhteensä 1,05 milj.€ (86 % kokonaiskustannuksista) ja kunnan vastuulla olevat toimenpiteet yhteensä 0,18 milj.€ (14 %). Osa toimenpiteistä on sekä tiepiirin että kunnan vastuulla.

Taulukko 5-1. Yhteenveto toteuttamisohjelmasta.

Toimenpideryhmä	Kustannukset (1 000 €)				Onn. vähenemä (hvjo/ v)
	Kiireellisyysluokka				
	I	II	III	Yht	
Rakenteelliset toimenpiteet/ Vastuutaho					
Tiehallinto	140,8	137,2	767	1 045,0	0,083
Varpaisjärvi	86,3	40,8	38,5	165,6	0,008
Yhteensä	227,1	178,0	805,5	1 210,6	0,091
Liikenteenohjaustoimenpiteet/ Vastuutaho					
Tiehallinto	1,8	-	-	1,8	0,001
Varpaisjärvi	9,9	-	-	9,9	-
Yhteensä	11,7	-	-	11,7	0,001
Yhteensä	238,8	178,0	805,5	1 222,3	0,092

Kiireellisyysluokkaan I kuuluvien toimenpiteiden kustannukset ovat noin 0,24 milj.€ (20 % kokonaiskustannuksista), joista tiepiirin vastuulla on 60 % ja kunnan vastuulla 40 %. Kiireellisyysluokan II toimenpiteiden kustannukset ovat noin 0,18 milj.€ (15 %), joista tiepiirin vastuulla on 77 % ja kunnan 23 %. Kiireellisyysluokan III toimenpiteiden kustannukset ovat noin 0,81 milj.€, joista 95 % on tiepiirin vastuulla ja 5 % kunnan.

5.7 Toimenpiteiden liikenneturvallisuusvaikutukset

Esitettyjen toimenpiteiden liikenneturvallisuusvaikutukset on arvioitu Tarva 4.9 -ohjelmalla. Ohjelmalla pystytään laskemaan tien parannustoimenpiteiden keskimääräinen vaikutus henkilövahinkoon johtaneisiin onnettomuuksiin.

Toimenpiteiden arvioidaan vähentävän 0,092 henkilövahinkoon johtavaa onnettomuutta vuodessa. Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien toimenpiteiden vaikutus merkitsee noin 2 % vähennystä viime vuosien keskimääräisestä noin 4 henkilövahinko-onnettomuudesta/ vuosi.

Toimenpiteiden kustannustehokkuutta kuvastaa se, että yhden henkilövahinko-onnettomuuden vähentäminen vuodessa maksaa noin 13,3 milj.€. Toimenpiteiden avulla saatavaksi kansantaloudelliseksi onnettomuuskustannusten säästökseksi arvioidaan noin 35 604 €/ vuosi (yksikköhintana 387 000 €/ henkilövahinkoon johtanut onnettomuus).

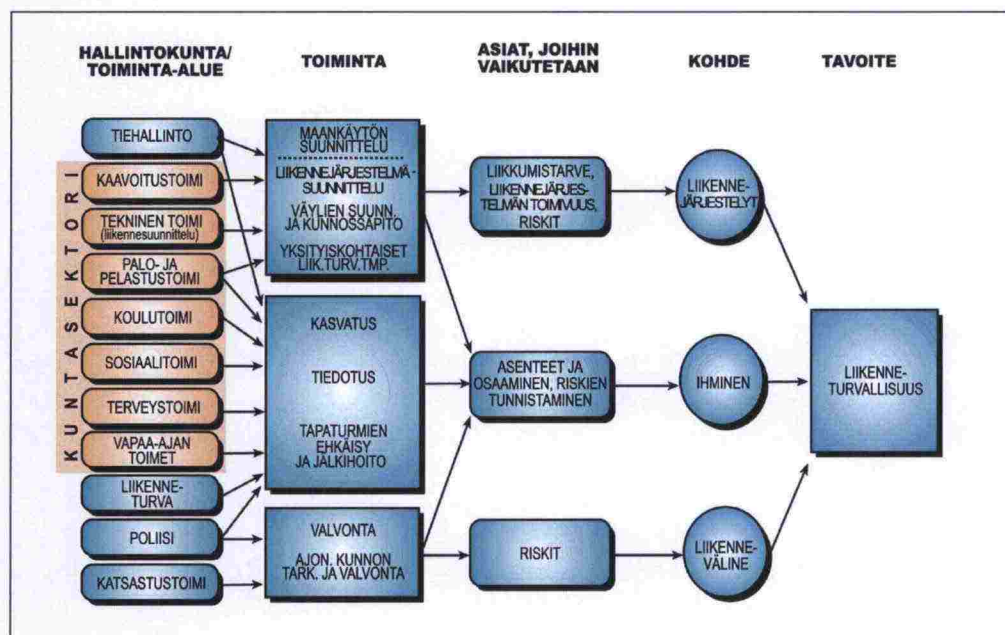
6 LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN ORGANISOINTI JA KEHITTÄMINEN

6.1 Taustaa liikenneturvallisuustyölle

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelman eli kasvatus-, valistus- ja tiedotussuunnitelman tavoitteena on luoda perusta suunnitelmalliselle ja jatkuvalla liikennekasvatustyölle, jolla vaikutetaan ihmisten asenteisiin ja liikennekäyttäytymiseen. Suunnittelun päämääränä oli asettaa liikenneturvallisuustyölle yhteiset tavoitteet ja saada kukin hallinnonala toteuttamaan tavoitteiden mukaista osuuttaan. Suunnitelma on laadittu yhteistyössä siten, että hallinnonalat itse määrittivät asiakasryhmiensä tarpeet ja toiminnan tavoitteet sekä vastuutahot toimenpiteiden toteuttamiseksi.

Liikenneturvallisuustyön tavoitteet pitäisi tuoda osaksi jokaisen hallinnonalan omia tavoitteita. Liikenneturvallisuustavoitteiden pitäisi olla osana toiminnalle asetettuja tulostavoitteita. Toimintasuunnitelman avulla asetetut tulostavoitteet jäsentyvät käytännön toimenpiteiksi. Lisäksi toimintasuunnitelmien avulla tulostavoitteiden toteutumista voidaan seurata.

Liikenneturvallisuus muodostuu liikenneympäristön turvallisuudesta, käytössä olevien liikennevälineiden turvallisuudesta sekä tienkäyttäjien tekemistä ratkaisuksista ja käyttäytymisestä (kuva 6-1).

Kuva 6-1. Kuntasektorin vaikutusmahdollisuudet liikenneturvallisuustyössä.

Liikenneympäristöön ja liikennevälineisiin kohdistuvien toimenpiteiden ohella on tärkeää vaikuttaa tienkäyttäjien asenteisiin, osaamiseen ja riskien tunnistamiseen. Tienkäyttäjän tekemiin ratkaisuihin ja tilanteiden tulkintoihin vaikuttavat lapsesta saakka opitut asenteet, liikennesääntöjen tunteminen ja noudattaminen sekä kyky hallita ajoneuvoa. Myös tietoisuus omista rajoit-

teista ja niiden huomioonottaminen parantavat henkilökohtaista turvallisuutta. Asenteisiin voidaan vaikuttaa useiden hallintokuntien toimialoilla kunnan työntekijöiden kohdatessa kuntalaisia jokapäiväisissä rutiineissa.

Pienille lapsille ja heidän vanhemmilleen sekä kouluikäisille suuntautuvaa kasvatusta ja tiedotusta tehdään neuvoloissa, päivähoidossa ja kouluissa. Vapaa-ajan toimi tavoittaa aktiivi-ikäistä väestöä harrastusten parissa. Terveystarkastusten yhteydessä voidaan tuoda esille fyysisen kunnon aiheuttamia rajoituksia ympäristön havainnoinnille, reagointinopeudelle ja siten liikenteessä liikkumiselle.

Hallintokuntien ohella tiedotusta ja kasvatusta tekevät mm. Liikenneturva, poliisi ja Tiehallinto. Näiden apua ja yhteistyötä kannattaa hyödyntää kuntasektorin liikenneturvallisuuksuustyössä.

Toimintasuunnitelmaa laadittaessa on apuna käytetty julkaisua "Opas kuntien liikenneturvallisuuksuustyöhön".

6.2 Liikenneturvallisuuksuustyön nykytila

Liikenneturvallisuuksuustyön nykytilan kuvaus on koottu eri hallinnonalan alatyöryhmien toimesta. Nykytilan kartoituksessa käytetty kysymysluettelo on liitteenä 2.

Koulutoimessa liikenneturvallisuuksuustyön kohteina ovat mm. oppilaat ja heidän huoltajansa, koulukuljetusten toteuttajat sekä koulumatkojen reiteillä liikkuvat ja asuvat.

Kouluissa normaalitoimintaan kuuluu:

- Vuosittain koulujen alkaessa käydään läpi liikennesäännöt.
- Ympäristötiedossa 1 -luokkalaiset opettelevat liikennemerkkejä ja 6 -luokkalaiset kuinka liikutaan liikenteessä (oikeudet ja velvollisuudet). Liikenneturvallisuuksuuteen liittyvä opetus yläluokilla on vähäisempää.
- Koululla on suositus, että vasta 3 -luokkalaiset tulevat polkupyörällä.
- Koulun tutustumisen yhteydessä ennen koulun alkamista on neuvottu tutustumaan lapsen kanssa turvalliseen koulumatkaan.
- Koulukuljetusten rajana on pidetty 1.-2. -luokilla 2 kilometriä, muilla alaluokilla 3 kilometriä sekä yläluokilla 5 kilometriä.

Konkreettisina toimina koulutoimen osalta voidaan mainita mm.:

- Koulujen toiminta perustuu opetussuunnitelmiin, joihin sisältyy myös liikenneturvallisuuksuasias
- Lions Club Varpaisjärvi on jakanut vuosittain pyöräilykypärät 1 -luokkalaisille. Myös turvaliivit on 1 -luokkalaisten käytössä.
- Koululla tänä lukuvuotena Liikenneturvallisuuksu -teemavuosi.
- Poliisi on käynyt koululla kertomassa mopoiin liittyviä asioita.
- Koululla on järjestetty toimintapäiviä, jossa on havainnollistettu heijastimen käyttöä.
- Liikenneturvan materiaalia on käytetty, aineistoa löytyy hyvin.

- Koulukuljetuksen piirissä olevan lapsen vanhemmille on jaettu kuljetusopasta.
- Koulun kautta on pidetty koululaiskuljetuksen kuljettajille tiedotustilaisuus.
- Aikaisemmin on järjestetty yläluokkalaisille Liikennetapahtuma.

Vapaa-aikatoimessa kohderyhmänä ovat nuoret ja lapset.

Konkreettisina toimina vapaa-ajan osalta voidaan mainita mm.:

- Poliisi järjestänyt Who Cares -tapahtuman, jossa liikenne oli pääasia 7 - 9 -luokkalaisille.
- Pelastuslaitos on järjestänyt 8 -luokkalaisille Nou hätä -tapahtuman.
- Pelkästään liikuntatoimella on liian vähän henkilöstöresursseja järjestää toimintaa yksin. Muiden järjestämiin tapahtumiin on osallistuttu.
- Nuorisotalolla on hyvä tila ja tekniikka. Talolla onkin näytetty videoita.

Tekninen toimi vastaa siitä, että liikenneväylät ja alueet ovat turvallisesti liikuttavassa kunnossa sisältäen suunnittelun, toteutuksen ja kunnossapidon. Liikenneympäristön turvallinen suunnittelu aloitetaan jo kaavoitusvaiheessa, jolloin tehdään oleelliset maankäytön ratkaisut.

Asiakkaita ja kohderyhmiä ovat:

- Tienkäyttäjät kaduilla ja yleisillä teillä
- Yritykset
- Poliisi

Liikenneturvallisuuteen liittyviä tehtäviä ovat mm.

- Teknisellä puolella tehdään paljon yhteistyötä eri osapuolien kanssa, pääosin Tiehallinnon, ammattiautoilijoiden sekä poliisin.
- Liikenneympäristöä koskevat aloitteet tulevat tekniselle puolelle.
- Kunnossapidon osalta pidetään teknisen osaston keskeisten henkilöiden tapaaminen säännöllisesti.
- Maankäytön suunnittelua tehdään viranomaisyhteistyönä.
- Käynnissä olevasta kaavatyöstä on järjestetty ja järjestetään tiedotusta; mitä muutoksia, mitä uutta jne.

Sosiaalitoimessa asiakas- ja kohderyhmiä ovat kaikki kuntalaiset äitiysneuvolasta vanhustenhuoltoon. Hallinnonalan normaalitoimintaan kuuluvat mm. liikennekasvatus päivähoidossa ja esiopetuksessa, äitiys- ja lastenneuvolassa ohjaaminen turvavyön ja turvakaukaloiden/-istuinten käyttöön ja ajokortti-tarkastukset ikääntyville.

Konkreettisina toimina perusturvan osalta voidaan mainita mm.:

- Jaettu äitiys- ja lastenneuvoloista Liikenneturvan tiedotteita vanhemmille liittyen liikenneturvallisuuteen
- Liikenneturvallisuus asiasta on keskusteltu mm. päivähoidon ja esiopetuksen vanhempainilloissa

- Lions Club on jakanut esikoululaisille pyöräilykypärät ja pankeista on saatu heijastinliivit

Ongelmaksi koetaan mm. ettei liikenneturvallisuusasiat ole olleet riittävästi esillä hallinnonalan toimintasuunnitelmissa. Lisäksi Liikenneturvallisuusasioissa yhteistyön lisääminen eri tahojen kanssa olisi erittäin tärkeää.

Yhteenveto nykytilanteesta

Liikennekasvatus, -valistus ja -tiedotustyö on Varpaisjärvellä ollut monipuolista, varsinkin koulutoimen erittäin aktiivinen toiminta on ollut esimerkillistä. Liikenneturvallisuustyö tapahtuu pitkälti osana eri hallintokuntien normaalia toimintaa, mutta myös pelkästään liikennevalistukseen ja -turvallisuuteen liittyviä tapahtumia ja toimintoja on jonkin verran toteutettu.

Hallinnonalojen välisessä yhteistyössä on kehittämisen tarvetta. Vaikka yhteistyötä poliisin, Liikenneturvan ja muiden ulkopuolisten tahojen kanssa on tehty, yhteistyön lisääminen kunnan sisällä toisi lisää tehokkuutta toimintaan.

Jossain määrin liikenneturvallisuustyön ongelmaksi koetaan resurssipula ja ajan puute. Koulutusta ja konsultointia tarvitaan oman henkilöstön osaamisen ja liikenneturvallisuustietämyksen vahvistamiseksi.

6.3 Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma

Liikenneturvallisuustyön KVT-suunnitelma koostuu hallinnonalakohtaisista osasuunnitelmista, joissa on esitetty, kuinka liikenneturvallisuustyötä toteutetaan osana hallinnonalan normaalia toimintaa. Kullakin hallinnonalalla on omasta toiminnasta lähtien mietitty liikenneturvallisuustyön kohderyhmät ja aihealueet, keinot ja toimenpiteet sekä toteuttamisen vastuu- ja yhteistyötahot. Toimintasuunnitelmassa on esitetty kaikkiaan 87 erilaista toimenpidettä tai keinoa, joilla liikenneturvallisuutta voidaan Varpaisjärvellä parantaa.

Hallinnonalakohtaiset toimintasuunnitelmat on laadittu taulukkomuotoon. Eri suunnitelmat ovat tämän raportin liitteinä 3 - 6. Lisäksi suunnitelmaan on koottu luettelo kuhunkin kohtaan liittyvästä Liikenneturvan aineistosta.

Tavoitteena on, että toimenpiteitä toteutetaan yhteistyössä eri hallintokuntien kesken. Toiminnan tehon ja yhteistyön parantamiseksi suunnitelmassa on määritelty erityiset vuositeemat. Vuositeemoina käytetään Itä-Suomen läänin vuositeemoja. Näiden ympärille voidaan rakentaa kunkin vuoden liikenneturvallisuussuunnitelmat, hallinnonalojen yhteiset tapahtumat ja liikenneturvallisuudesta tiedottaminen. Vuositeemojen ympärille voidaan rakentaa myös muuta kuin suunnitelmassa esitettyä liikennekasvatustyötä.

Vuositeemat helpottavat liikennekasvatustyöstä tiedottamista. Tietyn teeman ympärille rakennettu tiedottaminen on helpompaa liikennekasvatuksen vastuutahoille, tiedotusvälineille ja kuntalaisille, koska liikenneturvallisuudesta annettava informaatio on yhtenäistä.

Vuositeema 2009: Vesi-, loma- ja vapaa-ajanliikenne

- Liikkumien vapaa-ajalla ja pimeällä; koskee erityisesti jalankulku- ja pyöräliikennettä
- Ohikulkuliikenne
- Moottorikelkkailu

”Vesi-, loma- ja vapaa-ajanliikenne” -teeman alle voidaan koota useita työn kuluessa esiin tulleita ongelma-alueita ja kehittämiskohteita. Teemasta löytyy osa-alueita, joihin eri hallinnonaloilla on helppo löytää omaa sisältöä

Vuositeema 2010: Koululaiset

- Lasten liikennekasvatuksen korostaminen
- Nuorten liikkuminen (mm. mopo-ikäisten ja nuorten miesten riskinotto)
- Koulukuljetusten liikenneturvallisuuskysymykset
- Päihteet ja huumeet liikenteessä

Lasten liikennekasvatus on tärkeää. Liikenneasenteet tulisi saada kuntoon jo ennen murros- ja aikuisikää, jolloin niihin on vaikeampi vaikuttaa. Lasten osalta aikuisten esimerkki on tärkeää.

Nuorten riskinotto liikenteessä on ongelma myös Varpaisjärvellä, joten tähän pyritään eri keinoin vaikuttamaan.

Vuositeema 2011: Iäkkäät

- Esteettömyyskartoitusten teko esim. palvelutalojen ympäristössä ja toimenpiteet tältä pohjalta
- Ikääntymiseen liittyvät riskit liikenteessä
- Ikäkuljettajat ja heidän tukemisensa

Väestön ikääntyminen puoltaa huomion kiinnittämistä iäkkäiden liikkumiseen liittyviin asioihin. Varsinkin haja-asutusalueella asuvien osalta oman auton käyttövalmius ja -mahdollisuus on usein välttämätön edellytys myös ikääntyneiden osalta. Tätä voidaan edistää erilaisilla tukitoimilla (mm. ikäihmisten ajovalmennus).

Esteettömyyteen on alettu kiinnittää entistä enemmän huomiota. Eri hallinnonaloilla on monia mahdollisuuksia toimia erilaisten niin fyysisten kuin henkisten ”kynnysten” madaltamiseksi.

6.4 Muut sidosryhmät

Liikenneturva toimii kuntien liikenneturvallisuustyön tukena huolehtimalla ennaltaehkäisevästä liikennevalistuksesta tiedottamalla, kampanjoimalla, tukemalla eri ikäryhmien liikennekasvatusta sekä järjestämällä koulutusta yhteistyössä alan viranomaisien ja järjestöjen kanssa. Liikenneturvan tarjoamia palveluja esiteltiin liikenneturvallisuustyöryhmälle työn aikana. Liikenneturvan materiaali on lähes vapaasti käytettävissä internet-sivustolla www.liikenneturva.fi.

Poliisilla on lakiin perustuva velvollisuus huolehtia kansalaisten liikenneturvallisuudesta. Poliisi keskittyy omassa työssään nopeusvalvontaan, päihte-

den ja turvalaitteiden käytön valvontaan sekä riskikuljettajiin. Poliisin tehtävänä on puuttua myös muuhun liikennesääntöjen vastaiseen käyttäytymiseen.

Liikenneturvallisuustyötä tekevät sekä paikallinen poliisi että liikkuva poliisi. Paikallinen poliisi valvoo liikennettä pääasiassa taajamissa ja liikkuva poliisi ensisijaisesti pääteillä. Liikkuva poliisi huolehtii myös EY-säädöksiin perustuvasta erityisosaamista ja -kalustoa vaativasta raskaan liikenteen valvonnasta. Varpaisjärvellä poliisi osallistuu tiiviisti liikenneturvallisuusyhteistyöhön kunnan kanssa.

Poliisin toimenpiteitä liikenneturvallisuuden edistämiseksi ovat mm. valvonta ja tiedotus sekä vierailut kouluissa, vanhempainilloissa ja hoitolaitoksissa.

Tiehallinnon Savo-Karjalan tiepiirin edustaja osallistuu kunnan liikenneturvallisuusryhmän kokoukseen tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.

Tiehallinnon rooli on suurin liikenneympäristön ja maankäytön suunnittelussa.

Muiden sidosryhmien (esim. yritykset, yhdistykset) edustajia esitetään kutsuttavaksi mukaan kunnan liikenneturvallisuusryhmään ja jatkossa myös toimintaan. Yrityksillä on hyvät mahdollisuudet edistää liikenneturvallisuussäätettä työpaikoilla ja esim. tukemalla työntekijöiden turvavälineiden käyttöä tai laatimalla yrityskohtainen liikenneturvallisuussuunnitelma. Yritysten liikenneturvallisuussuunnitelmalle on olemassa Liikenneturvan toimesta laadittu mallikin. Yrityksen saama hyöty liikennetapaturmien ehkäisytyössä konkretisoituu erityisesti lyhentyvinä työkyvyttömyysaikoina ja säästöinä työterveyshuollossa. Lisäksi liikenneturvallisuusasioiden huomioon ottaminen nostaa yrityksen imagoa.

Yhdistykset ja järjestöt ovat erinomaisia yhteistyökumppaneita kunnan liikenneturvallisuustyössä. Järjestöjen ja yhdistysten kautta voidaan tavoittaa erilaisia tienkäyttäjryhmiä (lapset, nuoret, vanhukset jne.) ja tuoda liikenneturvallisuuden edistäminen osaksi järjestön toimintaa.

Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimija on Itä-Suomen lääninhallituksen ja Tiehallinnon Savo-Karjalan tiepiirin vuonna 2005 käynnistämä hanke liikenneturvallisuustyön edistämiseksi Itä-Suomen alueella. Hanke jatkuu ainakin vuoteen 2012 asti. Toimijan tehtävänä on tukea kuntien liikenneturvallisuustyössä, koulujen ja kouluteiden liikenneturvallisuuden parantamisessa, tehdä kaavojen ja suunnitelmien liikenneturvallisuusauditointeja, tehdä alueen onnettomuustarkasteluja ja -analyyskejä sekä osallistua alueen liikenneturvallisuustyöhön. Lisää tietoa liikenneturvallisuustoimijasta löytyy hankkeen internet-sivuilta: www.itatoimija.fi.

6.5 Varpaisjärven liikenneturvallisuusryhmä

Työn aikana perustettiin Varpaisjärven liikenneturvallisuusryhmä, joka ohjaa ja seuraa kunnan liikenneturvallisuustyötä. Ryhmään kuuluu edustajat kunnan eri hallintokunnista, jotka vastaavat liikenneturvallisuustyön organisoin-

nista omassa hallintokunnassa. Lisäksi ryhmään kuuluvat eri sidosryhmien edustajat.

Ryhmän kokoonpano on seuraava:

Lauri Nykänen, rakennusmestari, osastopäällikkö
Risto Väisänen, vapaa-aikasihteeri
Jari Hirvonen, rehtori
Tuula Räsänen, vanhustyön johtaja
Juha Hänninen, Pohjois-Savon poliisilaitos
Marja Bäck, Savo-Karjalan tiepiiri
Tarja Korhonen, Liikenneturva

Ryhmän kokoonpano tulee vielä hyväksyä kunnanhallituksessa, jolloin ryhmän toiminnalle saadaan kunnan päättäjien hyväksyntä. Ryhmä nimetään ja kokoonpano tarkistetaan aina hallituskauden alussa.

Ryhmän toimintaa ohjaa puheenjohtaja, joka:

- vastaa ryhmän koollekutsumisesta ja kokousten järjestämisestä
- välittää tietoa hallintokuntien vastuuhenkilöille sekä sidosryhmille
- vastaa ryhmän toiminnan tiedottamisesta sekä sisäisesti että ulkoisesti.

Liikenneturvallisuusryhmän jäsenet toimivat oman hallintokuntansa/ organisaationsa edustajina ja välittävät tietoa ryhmässä käsitellyistä ja päätetyistä asioista omassa hallintokunnassa/organisaatiossa. Ryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa, tarvittaessa useammin.

Ryhmän tehtäviä ovat:

- Liikenneturvallisuustyön suunnittelu ja vastuun jakaminen hallintokunnille.
- Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelmien seuranta.
- Toimintasuunnitelmien ylläpito ja päivitys tarpeen mukaan.
- Liikenneturvallisuustilanteen seuranta.
- Ajankohtaisten liikenneturvallisuusasioiden käsittely (mm. aloitteet).
- Liikenneturvallisuusasioista tiedottaminen.
- Tavoitteiden tarkistaminen 1-2 vuoden välien.
- Liikenneturvallisuusteeman valinta vuosittain.

7 JATKOTOIMET

7.1 Suunnitelman käsittely

Liikenneturvallisuussuunnitelma esitetään käsiteltäväksi kunnan asianomaisissa lautakunnissa ja kunnanhallituksessa. Kunnanhallituksen oletetaan myös vastuuttavan suunnitelman toteutus kunnan sisällä ja vahvistavan Varpaisjärven liikenneturvallisuusryhmään kuuluvat henkilöt. Tärkeätä on, että liikenneturvallisuustyölle ja toimintasuunnitelmaa toteuttavalle henkilöstölle varataan riittävästi aikaa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiselle.

Savo-Karjalan tiepiirissä suunnitelma esitetään käsiteltäväksi tienpidon johtoryhmässä sekä liikenneturvallisuusryhmässä. Suunnitelma otetaan huomioon toimenpiteiden toteuttamisen ohjelmointivaiheessa.

7.2 Jatkosuunnitelmat

Osa suunnitelmassa esitetyistä liikenneympäristön toimenpiteistä, kuten enemmistö liikenteen ohjaustoimenpiteistä, voidaan toteuttaa suunnitelman esitysten mukaan. Suurin osa toimenpiteistä vaatii kuitenkin tarkempia rakennussuunnitelmia.

Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet, erityisesti kevyen liikenteen väylät sekä keskusta-alueen suurimmat toimenpiteet, tulee ottaa huomioon kaavava-rauksina asemakaavaa muutettaessa. Se edellyttää yleensä riittävän tarkan toteutussuunnitelman laatimista.

7.3 Suunnitelman toteuttamisen seuranta ja jatkuva liikenneturvallisuustyö

Liikenneympäristön parantamissuunnitelmassa esitetyn toimenpideohjelman toteuttamisen päävastuulliset ovat tienpitäjät eli Varpaisjärven kunta ja Tiehallinnon Savo-Karjalan tiepiiri.

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelman toteuttamisvastuut on esitelty toimenpiteittäin hallinnonalakohtaisissa suunnitelmissa. Päävastuu suunnitelman toteuttamisessa on kuitenkin kunnalla.

Liikenneturvallisuussuunnitelman jatkotoimena esitetään työn aikana perustetun liikenneturvallisuusryhmän toiminnan jatkamista. Liikenneturvallisuusryhmän tehtävänä on seurata nyt laaditun suunnitelman toteutumista ja olla omalta osaltaan mukana toimenpiteiden toteuttamisessa sekä seurata yleisesti liikenneturvallisuuden kehitystä Varpaisjärvellä. Liikenneturvallisuusryhmän tulisi kokoontua säännöllisesti, vähintään joka vuosi. Ensimmäinen seurantakokous esitetään pidettäväksi vuoden 2010 aikana. Kokoonkutsujana toimii liikenneturvallisuusryhmän puheenjohtaja. Seurantakokouksessa käsitellään liikenneturvallisuustilanteen kehittymistä mm. onnettomuustilaston perusteella, arvioidaan liikenneturvallisuussuunnitelman toteutumista,

sovitaan jatkotoimista hankkeiden ja toimenpiteiden osalta sekä kehitetään yhteistyötä koko liikenneturvallisuussektorilla.

LÄHDELUETTELO

Pinta-alat kunnittain 1.1.2009 - Vuositilasto. Maanmittauslaitos.

Väestö, Työssäkäynti - Tilastot. Tilastokeskus.

Savo-Karjalan tiepiirin tievalaistuksen tarveselvitys. Tiehallinto Savo-Karjalan tiepiiri 2003.

Liikenneturvallisuuden parantaminen ala-asteen koulujen läheisyydessä. Tiehallinto Savo-Karjalan tiepiiri 2003.

Savo-Karjalan tiepiirin kevyen liikenteen verkko, Tarveselvitys. Tiehallinto Savo-Karjalan tiepiiri 2003.

RAPAL Hankeosalaskentataulukot

Tieliikenteen turvallisuus 2006 - 2010. Liikenne- ja viestintäministeriö 2006.

Valtioneuvoston periaatepäätös tieliikenteen turvallisuuden parantamisesta 9.3.2006.

Selvitys liikenneturvallisuudesta ja sen kehityksestä. Liikenne- ja viestintäministeriö 15.10.2007.

Tiehallinnon liikenneturvallisuusohjelma. Tiehallinto 2008.

Itä-suomen läänin liikenneturvallisuussuunnitelma 2007 - 2011. Itä-Suomen lääninhallitus 2007.

LIITTEET

Liite 1	Liikenneympäristön toimenpide-esitykset
Liite 2	Kysymyslomake hallintokuntien nykytilanteesta
Liite 3	Perusopetuksen toimintasuunnitelma
Liite 4	Perusturvan toimintasuunnitelma
Liite 5	Teknisen toimen toimintasuunnitelma
Liite 6	Vapaa-aikatoimen toimintasuunnitelma
Liite 7	Esimerkkejä liikenneturvallisuuuden seurantaan käytettävistä mittareista

LIIKENNEYMPÄRISTÖN TOIMENPIDE-ESITYKSET VARPAISJÄRVI

Merkintöjen selityksiä:

hvjo = henkilövahinkoon johtanut onnettomuus

Vastuutaho: K = Kunta T = Tiehallinto

Y = Yksityinen

RAKENTEELLISET TOIMENPITEET

Nro	Hanke Toimenpiteet	Kustannukset (1000 €)	Onn. vähenemä (hvjo/v)	Tehokkuus (hvjo/ M€ /v)	Vastuutaho	Kiireellisyysluokka
1	Mt 577 Nilsiantie, raviradan kohta ▪ Suojatien ja suojatiesaarekkeen rakentaminen	4,5	0,001	0,22	T	I
2	Mt 577 Nilsiantien, Ulmansaarentien ja Koulutien liittymä ▪ Suojatiesaarekkeen rakentaminen nykyisen suojatien kohdalle (2 kpl)	8	0,008 0,002 0,005	1,00	T	I
3	Mt 582 Rautavaarantie, Vuorisentien liittymä ▪ Suojatiesaarekkeen rakentaminen nykyisen suojatien kohdalle	4	0,005	1,25	T	I
4	Mt 577 Kauppatie, urheilukentän kohta ▪ Suojatien ja suojatiesaarekkeen rakentaminen	4,5	0,006	1,33	T	I
5	Mt 582 Lapinlahdentie, Mälikyläntien liittymä ▪ Suojatien ja suojatiesaarekkeen rakentaminen	4,5	0,003	0,67	T	I
6	Mt 577 & 582, Kauppatie ▪ Nykyisen suojatien korottaminen Koulutien liittymän pohjoispuolella ▪ Nykyisen suojatien korottaminen Lapinlahdentien liittymän eteläpuolella ▪ Nykyisen suojatien korottaminen Oikotien liittymän eteläpuolella	16	0,019 0,013 0,007 0,016	1,19	T	I
7	Mt 576 Siilinjärventie, Rauhalan kohta ▪ Suojatien ja suojatiesaarekkeen rakentaminen	4,5	0,001	0,22	T	I
8	Mt 576 Siilinjärventie, Rauhalan kohta ▪ Linja-autopysäkin rakentaminen	10	0,002	0,20	T	I
9	Koulutie, Koivuniementien liittymä ▪ Liittymäalueen korottaminen	8,5	0,001	0,12	K	I
10	Koulutie, Metsämiehentien liittymä ▪ Näkemäraivaus Koulutieltä päin	1	0,000	0,00	K, Y	I
11	Koulutie, Kirjastontien liittymä ▪ Liittymäalueen kaventaminen ja kevyen liikenteen yhteyksien rakentaminen liittymässä	8	0,000	0,00	K	I
12	Mt 577 Nilsiantie, välillä nykyinen valaistus - Urimolahdentien (mt 16347) liittymä ▪ Tievalaistuksen rakentaminen (1,0 km)	70	0,008	0,11	T	I

LIITE 1

Nro	Hanke Toimenpiteet	Kustannukset (1000 €)	Onn. vähenemä (hvjo/v)	Tehokkuus (hvjo/ M€ /v)	Vastuutaho	Kiireellisyysluokka
13	Mäkitie, Kunnantien liittymä ▪ Kunnantien liittymän katkaisu ▪ Pysäköintijärjestelyt ▪ Päiväkodin pysäköintialueen rakentaminen	58	0,000	0,00	K	I
14	Osuuspankin piha ▪ Kevyen liikenteen väylä kaventaminen rakenteellisesti (viherkaistojen jatkaminen) Lapinlahdentielle että Kauppatielle	8,8	0,000	0,00	T, K	I
15	Mt 582 Lapinlahdentie, Kaupan piha ▪ Pysäköintialueen erottaminen rakenteellisesti kevyen liikenteen väylästä	8,8	0,002	0,23	T, K	I
16	Ulmansaarentie, Rovastintien liittymä ▪ Näkemien parantaminen	1	0,000	0,00	K, Y	I
17	Rantatie, Piennartien liittymä ▪ Näkemien parantaminen	1	0,000	0,00	K, Y	I
18	Mt 582, Sutisenmäen kohta ▪ Tonttiliittymän siirto	6	0,002	0,33	T, Y	I
19	Veteraanikatu ▪ Katuvalaistuksen rakentaminen (190 m)	9,5	0,001	0,11	K	II
20	Vanhatie ▪ Katuvalaistuksen rakentaminen (210 m)	10,5	0,001	0,10	K	II
21	Mt 16320 Vuorisentie, Tallisentien liittymä ▪ Tievalaistuksen rakentaminen liittymän kohdalle (60 m)	4,2	0,000	0,00	T	II
22	Mt 16315 Mälikyläntie, välillä nykyinen valaistus - liittymä ▪ Tievalaistuksen rakentaminen (540 m)	45	0,000	0,00	T	II
23	Mt 16315 Mälikyläntie, välillä Lapinlahdentie - liittymä ▪ Kevyen liikenteen väylän rakentaminen (660 m)	88	0,000	0,00	T	II
24	Kevyen liikenteen väylä, välillä Koulutie - Kauppatie ▪ Kevyen liikenteen väylän rakentaminen (90 m)	12	0,002	0,17	K	II
25	Oikotie, Kunnantie ▪ Pysäköintialueen erottaminen rakenteellisesti katualueesta	8,8	0,000	0,00	K	II
26	Koulutie, koulun kohta ▪ Saattoliikenteen järjestelyjen parantaminen	21	0,001	0,05	K	III
27	Koulutie, välillä Metsämiehentie - Kauppatie ▪ Kevyen liikenteen kunnostaminen (40 m)	10	0,000	0,00	K	III
28	Petäiköntie, välillä Peltopolku - Puutarhantie ▪ Katuvalaistuksen rakentaminen (90 m)	4,5	0,001	0,22	K	III
29	Mt 582 Lapinlahdentie, alkaen nykyinen valaistus ▪ Tievalaistuksen rakentaminen (830 m)	58	0,006	0,10	T	III
30	Mt 582 Lapinlahdentie, alkaen nykyinen väylä ▪ Kevyen liikenteen väylän rakentaminen (830 m)	110	0,001	0,01	T	III

Nro	Hanke Toimenpiteet	Kustannukset (1000 €)	Onn. vähenemä (hvjo/v)	Tehokkuus (hvjo/ M€ /v)	Vastuutaho	Kiireellisyysluokka
31	Mt 582 Rautavaarantie, alkaen nykyinen valaistus ▪ Tievalaistuksen rakentaminen (990 m)	69	0,010	0,14	T	III
32	Mt 582 Rautavaarantie, alkaen nykyinen väylä ▪ Kevyen liikenteen väylän rakentaminen (1,0 km)	133	0,002	0,02	T	III
33	Mt 577 Nilsiantie, alkaen nykyinen väylä ▪ Kevyen liikenteen väylän rakentaminen (3,0 km)	397	0,001	0,00	T	III
34	Petäiköntie ▪ Katualueen kaventaminen	3	0,000	0,00	K	III

LIIKENTEENOHJAUSTOIMENPITEET

Nro	Hanke Toimenpiteet	Kustannukset (€)	Onn. vähenemä (hvjo/v)	Vastuutaho
35	Varpaisjärven kirkonkylä ▪ 30 km/h aluerajoituksen asettaminen asuinalueille	7 500	-	K
36	Rantatie, Piennartien liittymä ▪ Kolmion poistaminen Piennartieltä	100	-	K
37	Pappilantie, Puistotien liittymä ▪ Kolmion poistaminen Puistotieltä	100	-	K
38	Petäiköntie, Pyykkärintien liittymä ▪ Kolmion poistaminen Pyykkärintieltä	100	-	K
39	Rivitie ▪ Kevyen liikenteen väylän merkin siirto	100	-	K
40	Koulutie ▪ Katu yksisuuntaiseksi Kirjastontieltä Koi-vuniementielle	1 000	-	K
41	S-marketin piha ▪ Piha-alue yksisuuntaiseksi Rantatieltä päin	1 000	-	K
42	Mt 582 Rautavaarantie, lisalmentien liittymä (mt 5822) ▪ Taustamerkkien lisääminen liittymään	1 000	0,001	T
43	Mt 582 Lapinlahdentie, Mäkikyläntien liittymä ▪ Kaarteen merkitseminen kaarteen suunnamerkeillä	800	0,007	T

LIITE 1

KYSYMYSLOMAKE HALLINTOKUNTIEN NYKYTILANTEESTA

Hallinnonala/tulosityksikkö:

Vastaaja:

Nykytilan arviointi

Arvioikaa 3-5 viimeisen vuoden aikajaksolta:

1. Miten liikenneturvallisuusasiat liittyvät hallinnonalallanne/ tulosityksikössänne toimintaan?
 - Keitä ovat liikenneturvallisuuteen liittyvät asiakas/kohderyhmät hallinnonalallanne?
 - Mitä liikenneturvallisuuteen liittyviä tehtäviä kuuluu hallinnonalanne normaalitoimintaan (esim. liikennekasvatus kouluissa, esikouluissa ja päiväkodeissa, ajokorttien poisottoon ja palauttamiseen liittyvät asiat terveystieteiden keskuksessa, turvakaukaloiden lausunto neuvoloissa jne.)?
2. Mitä liikenneturvallisuuteen liittyviä kasvatus-, valistus-, tiedotus- tai muita toimenpiteitä hallinnonalallanne/ tulosityksikössänne on tehty?
 - Annettu opetus- (toiminta-) suunnitelman mukaista koulutusta
 - Järjestetty teematilaisuuksia
 - Järjestetty tiedotustilaisuuksia
 - Valmistettu oppimateriaalia
 - Sisällytetty liikenneturvallisuusasiaa erilaisten tilaisuuksien ohjelmaan
 - Tehty opintomatkoja
 - Annettu henkilökuntakoulutusta
 - Osallistuttu kokeiluihin/ kehittämisprojekteihin
 - Muuta, mitä?
3. Mitä ongelmia tai esteitä hallinnonalallanne/ tulosityksikössänne on koettu liikenneturvallisuuden kasvatus-, valistus- ja tiedotustyössä?
 - Henkilöresurssien vähyys
 - Määrärahojen niukkuus
 - Ajan puute
 - Oppimateriaalin puute/ soveltumattomuus
 - Oman tietämyksen/osaamisen puute
 - Asia ei sisälly toimintasuunnitelmiin
 - Yhteistyö muiden hallinnonalojen ja yhteistyökumppaneiden kanssa
 - Asiakkaiden motivaation puute
4. Minkä viranomaisten, järjestöjen, yhteisöjen tai yritysten kanssa hallinnonalanne/ tulosityksikönnne on ollut yhteistyössä liikenneturvallisuusasioissa
 - Asukasyhdistykset tai kylätoimikunnat
 - Autoliitto
 - Eläkeläisjärjestöt
 - Lions Clubit
 - Autokoulu
 - Poliisi
 - Seurakunnat
 - Liikenneturva
 - Tiepiiri
 - Muut, mitkä?
5. Muuta kommentoitavaa hallintokuntien liikennekasvatuksen, -valistuksen ja -tiedotuksen osalta?

LIITE 2

PERUSOPETUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA

Työryhmä: Jari Hirvonen, Riina Lindroos, Heidi Niskanen

Kohde-ryhmä/aihealue	Tavoitteet	Keinot/toimenpiteet/ aiheet	Vastuu	Toteuttaja/yhteistyö-taho
Alkuopetus	Koulun ympäristö	- Turvallinen liikkuminen koulun lähiympäristössä - Ohjattu siirtyminen lähialueella (urheilukenttä, kirjasto yms) - Vanhemmille tietoa turvallisuudesta koulutiestä	- Opettajat - Vanhemmat	- Koulun henkilöstö - Vanhemmat
	Liikenteen havainnointi ja sääntöjen opettelu	- Vanhempainillat - Liikenneopetus (säännöt, velvollisuudet) jalankulkijalle - Yleisimmät liikennemerkit - Ryhmässä liikkuminen - Turvavälineiden käyttö - Liikkuminen eri välineillä liikenteessä (potkukelkka, sukset, rullaluistimet, skeittilauta yms.)	- Opettajat - Vanhemmat	- Koulun henkilöstö - Vanhemmat
	Koulukuljetukset	- Koulukuljetusopas jaetaan kaikkien kuljetusoppilaiden kottiin - Yhteistyö liikennöitsijöiden kanssa (sopimukset, palaverit, kuljetusopas - Koulukuljettajien koulutus - Syyslukukauden alussa koulukuljetussääntöjen kertaus oppilaille (tietoisku)	- Opetustoimi - Koulutoimisto - Opettajat - Liikennöitsijät	- Liikennöitsijät - Koulun henkilöstö - Opetustoimi
	Muut tapahtumat	- Heijastinliivien ja heijastimien lahjoitukset - Polkupyöräpäivä yms. tapahtumat	- Koulun henkilöstö - Yhteistyötahot	- Vakuutusyhtiöt - Liikenneturva - Poliisi
Luokat 3.-6.	Koulun ympäristö	- Turvallinen liikkuminen koulun lähiympäristössä - Ohjatut ja valvotut siirtymiset	- Opettajat - Vanhemmat	- Koulun henkilöstö - Vanhemmat
	Liikenteen havainnointi ja sääntöjen opettelu	- Pyöräily sääntöjen opettelu ja pyöräilykypärän käyttö - Liikennesääntöjen opettelu ja vastuu omasta liikkumisesta - Vanhempainillat	- Opettajat - Vanhemmat	- Koulun henkilöstö - Vanhemmat
	Koulukuljetukset	- Koulukuljetusopas kuljetusoppilaille ja vanhemmille - Yhteistyö liikennöitsijöiden kanssa (sopimukset, palaverit) - Koulukuljettajien koulutus - Syyslukukauden alussa koulukuljetussääntöjen kertaus (tietoisku)	- Opetustoimi - Koulutoimisto - Opettajat - Liikennöitsijät	- Liikennöitsijät - Koulun henkilöstö - Opetustoimi
	Muut tapahtumat	- Pyöräilykypärälahjoitukset - Liikenneonnettomuustilanteissa toimiminen ja ensiapu - Liikenteen teema- ja tapahtumapäivä	- Koulun henkilöstö	- Koulun henkilöstö - Liikenneturva - SPR - Eri järjestöt (Lions) - Pelastuslaitos

LIITE 3

Kohde-ryhmä/ aihealue	Tavoitteet	Keinot/ toimenpiteet/ aiheet	Vastuu	Toteuttaja/ yhteistyö- taho
Yläkoulu	Koulun ympäristö	- Turvallinen liikkuminen koulun lähiympäristössä - Ohjatut ja valvotut siirtymiset	- Opettajat - Vanhemmat	- Koulun henkilöstö
	Liikenteen havainnointi ja sääntöjen opettelu	- Vastuut ja velvollisuudet liikenteessä (laki) - Moottoriajoneuvojen käyttöopastusta (mopo, moottorikelkka, traktori,) ja liikennesääntöjä - Mopokortin suorittaminen vapaa-ajalla - Kevytmoottoripyöräkortti	- Opettajat - Vanhemmat	- Koulun henkilöstö - Poliisi - Liikenneturva
	Koulukuljetukset	- Koulukuljetusopas kuljetusoppilaille ja vanhemmille - Yhteistyö liikennöitsijöiden kanssa (sopimukset, palaverit) - Koulukuljettajien koulutus - Syyslukukauden alussa koulukuljetussääntöjen kertaus (tietoisku)	- Opetustoimi - Koulutoimisto - Liikennöitsijät - Opettajat	- Liikennöitsijät - Koulun henkilöstö - Opetustoimi
	Muut tapahtumat	- Liikennetapahtumien ja -teemapäivien järjestäminen - Nou hätä-kisa 8.-luokkalaisille - Ensiapuharjoittelu	- Koulun henkilöstö	- SPR - Liikenneturva - Poliisi - Pelastuslaitos
Opettajat	Koulun ympäristö	- Ohjata liikkumaan turvallisesti koulun lähiympäristössä - Tiedottaa vanhempia turvallisesta koulutiestä - Turvallisuuden valvonta	- Koulun henkilöstö - Talonmies - Siivoojat - Terveystenhoitaja - Tekninen osasto	- Koulun henkilöstö
	Liikenteen havainnointi ja sääntöjen opettelu	- Järjestää vanhempientilaisuuksia - Esimerkkinä oleminen	- Koulun henkilöstö	- Liikennöitsijät - Liikenneturva
	Koulukuljetukset	- Ohjausta kyyditysten odotteluun ja käyttäytymiseen kyyditysten aikana (valvottu odotustila) - Tieto koulukuljetusten reiteistä Tiehallinnolle (urakoitsijoille) reittien varmistuttua	- Koulun henkilöstö - Liikennöitsijät - Koulutoimisto	 - Koulutoimisto - Tiehallinnon aluevastaava
	Muut tapahtumat	- Ensiapukoulutus - Liikenneturvallisuuskoulutus - Poistumis/paloharjoitus	- Opetuksen järjestäjä	- VPK - SPR - Liikenneturva - Poliisi

Liikenneturvan aineisto (kouluille ja kouluikäisille):

- Jalan ja pyörällä -opaspaketti
- Jalan ja pyörällä -kalvosarja
- Jalan ja pyörällä -video/ dvd
- Turvallisesti tien yli -kansio
- Turvallisesti tien yli -tehtävävihko
- Pyörällä liikenteeseen - tehtäviä ja harjoituksia pyöräkortin suorittajalle
- Turvaa lapsen koulutie
- Lasten liikennekirja
- Liikennemerkkisarja
- Koulukuljetus - Kuljettajan opas
- Koululaiskuljetus - Kurssiaineisto kuljettajien koulutukseen
- Kypärätesti
- Väläys pimeässä
- Varustaudu kunnolla
- Eloojääneet -video
- Elämää täysillä -video/ dvd
- Jarmon pitkä matka -video/ dvd
- Pidä pelivaraa - mopoilijan opas
- Lapsella on oikeus turvalliseen liikkumiseen -esite
- Turvallisesti pyörällä. Juliste väistämissäännöistä
- Alkoholi ja liikenne -kirjanen
- Kypärä -opaskortti
- Heijastin -opaskortti
- Pyörän valot -opaskortti
- Onko sulla.. Mopo käytös!
- Sinä, mopo ja liikenne -juliste
- Minä ja mopo -dvd

Liikenneturvan nettisivut: www.liikenneturva.fi

Linkit liikennekasvatuksen työkalupakkiin:

- Päivähoitoikäisten työkalupakkiin:

www.liikenneturva.fi/multimagazine/web/paivahoidon_liikenneturvallisuusteemat/index.php

- Kouluikäisten työkalupakkiin: alakouluikäisille 1-6 luokat

www.liikenneturva.fi/tyokalupakki/liikennekasvatus/toimintavinkkeja/kolhuitta_kouluun/index.php

- Yläkouluikäisten työkalupakki:

www.liikenneturva.fi/tyokalupakki/liikennekasvatus/toimintavinkkeja/kolhuitta_kouluunII/index.php

- Työkalu Koulun liikenneturvallisuussuunnitelman tekemiseen:

www.liikenneturva.fi/multimagazine/web/liikenneturvallisuussuunnitelma/index.php

PERUSTURVAN TOIMINTASUUNNITELMA

Työryhmä: Tiina Piirilä-Laiho, Tuula Räsänen, Irmeli Hujanen, Marjatta Ruotsalainen

Kohde-ryhmä/ aihealue	Tavoitteet	Keinot/ toimenpiteet	Vastuu	Toteuttaja/ yhteistyö- taho
Alle kouluikäiset lapset ja heidän vanhempansa	<ul style="list-style-type: none"> - Vanhemman/aikuisen turvallisen liikkuminen - Turvavälineiden säännöllinen käyttö - Turvallisen liikkumisen opettelu käytännössä - Liikenneturvallisuudesta tiedottaminen esim. kuljetusten yhteydessä, lasten tuonti päivähoidon ja haku päivähoidosta 	<ul style="list-style-type: none"> - Henkilökohtaiset keskustelut neuvola- käyntien yhteydessä - Opaslehtiset neuvolasta 4-vuotiaille ja heidän vanhemmilleen - Vanhempainillat - Päivähoidon ja esiopetuksen liikenneopetus (liikennemerkkien opettelu, koulutien läpikäyminen, liikenteen hahmottamisen opettelu) - Esiopetuksessa vierailee poliisi syksyllä liikenteessä liikkumiseen liittyvissä asioissa - Heijastinliivien ja pyöräilykypärien jako esiopetuksessa - Pysäköintikäytäntöjen kehittäminen päiväkodin yhteydessä; alueen kunnossapito liikenneturvallisuus huomioiden 	- Vanhemmat	<ul style="list-style-type: none"> - Neuvolan henkilöstö - Päivähoidon henkilöstö - Liikenneturva - Poliisi - Tekninen toimi
Ikäihmiset	<ul style="list-style-type: none"> - Turvavälineiden säännöllinen käyttö - Turvallinen liikkuminen liikenteessä (autolla, kävellen, polkupyörällä, apuvälineiden avulla) 	<ul style="list-style-type: none"> - Esteettömyyden huomiointi liikenteessä; valaistus - "Lepopaikat" - Hiekoitukset - Ajokyvyn arviointi - Liikenneturvapäivien/viikon järjestäminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Ikäihmiset - Lääkärit ja hoitohenkilöstö (sosiaali- ja terveystoimi) 	<ul style="list-style-type: none"> - Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö - Eläkeläisjärjestöt - Liikenneturva - Poliisi - Tekninen toimi
Henkilökunta	<ul style="list-style-type: none"> - Liikenneturvallisuustietämyksen lisääminen - Oman liikkumisen turvallisuuden parantaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Henkilökunnan/ Kunnan henkilöstön liikenneturvallisuussuunnitelman laatiminen? - Liikenneturvallisuuskoulutuksen lisääminen 		

LIITE 4

Liikenneturvan aineisto (päiväkoti- ja esikouluikäisille ja heidän vanhemmilleen):

- Turvallisesti tien yli -kansio
- Turvallisesti tien yli -tehtävävihko
- Turvallisesti pyörällä. Juliste väistämissäännöistä
- Turvallisesti bussilla ja taksilla. Juliste joukkoliikenteessä kulkemisesta
- Lasten liikennekirja
- Liikennemerkkisarja
- Äiti! Isä! Neuvo minua kulkemaan turvallisesti
- Lapsella on oikeus turvalliseen liikkumiseen -esite
- Lapsi autossa -esite
- Lapsi autossa -juliste
- Kypärä -opaskortti
- Heijastin -opaskortti
- Pyörän valot -opaskortti

Liikenneturvan aineisto (aikuisille ja ikääntyneille):

- Autoillen kaiken ikää - Ennakoivan ajamisen opas ikääntyville autoilijoille
- Ikänsä ratissa -video
- Ikään liittyvät ajokorttimääräykset
- Pidä pelivaraa pimeälläkin -video/ dvd
- Ikäautoilijan kuntokurssi - Kouluttajan aineisto
- Ikäkuski - mikä kuski? - Aineisto kouluttajille, toimittajille ja aihetta esitteleville
- Teemana ikäihminen liikenteessä - Kouluttajan aineisto
- Autoilu ikääntyvässä yhteiskunnassa -kongressijulkaisu
- Liikennemerkit
- Jalan ja pyörällä -video/ dvd
- Ikäpyöräilijä tien päällä
- Jalankulkija liikenteessä -selkoesite jalankulkijoille
- Pyöräilijä liikenteessä -selkoesite pyöräilijöille
- Jalankulkija liikenteessä, Pyöräilijä liikenteessä - selkoesitteisiin liittyvät kalvosarjat ja cd-rom
- Ratissa pitkin ikää -videosarja
- Kypärä -opaskortti
- Heijastin -opaskortti
- Pyörän valot -opaskortti
- Palveluliikenne turvallisuuden edistäjänä
- Ikäkuljettajan itsearviointiopus

Liikenneturvan nettisivut: www.liikenneturva.fi

TEKNISEN TOIMEN TOIMINTASUUNNITELMA

Työryhmä: Lauri Nykänen, Arto Ruuskanen, Helena Tukiainen.

Kohde-ryhmä/ aihealue	Tavoitteet	Keinot/ toimenpiteet	Vastuu	Toteuttaja/ yhteistyö- taho
Tienkäyttäjät kaava-teillä, yleisillä teillä.	- Turvallinen liikkuminen - Kohtelias käyttäytyminen - Katujen kunnon parantaminen	- Valistus - Valvonta - Yksilökäyttäytyminen (oma esimerkki)/ liikennesääntöjen noudattaminen	- Tienpidosta vastaavat - Poliisi - Liikenneturva - Tien käyttäjät	- Tiehallinto - Tekninen toimi - Poliisi - Liikenneturva
Yritysliekne, Kautta-kulkuliiekne	- Liikenneturvallisuus - Joustava liikenne - Ajoreittien väljyys - Katujen kunnon parantaminen	- Selkeät opasteet - Tiedotus - Informaatio yrityksille ja liikennöitsijöille.	- Tien ylläpitäjä - Yrittäjät - Päättäjät	- Tekninen toimisto - Tiehallinto - SKAL
Vanhukset ja liikuntarajoitteiset	- Esteetön liikkuminen - Turvallinen liikkuminen	- Ongelmakohteiden korjaus - Ongelmien poistaminen - Oman esimerkin korostaminen	- Kunnossapidosta vastaavat - Tienkäyttäjät itse - Vanhusneuvosto	- Tiehallinto - Tekninen toimi - Liikenneturva
Teiden kunnossapitoa suorittavat	- Yhteistyö - Synkronointi toimijoiden kesken	- Saumaton yhteistyö - Selkeät pelisäännöt - Yhteiset neuvonpidot	- Kunnossapidosta vastaavat - Koulutus yrittäjille	- Tiehallinto/ Aluevastaava - Tekninen toimi - Urakoitsijat
Henkilökunta	- Liikenneturvallisuustietämyksen lisääminen - Oman liikkumisen turvallisuuden parantaminen	- Henkilökunnan/ Kunnan henkilöstön liikenneturvallisuuksuunnitelman laatiminen? - Liikenneturvallisuuskoulutuksen lisääminen		

Liikenneturvan nettisivut: www.liikenneturva.fi

VAPAA-AIKATOIMEN TOIMINTASUUNNITELMA

Työryhmä: Marko Huuskonen, Risto Väisänen

Kohde-ryhmä/ aihealue	Tavoitteet	Keinot/ toimenpiteet	Vastuu	Toteuttaja/ yhteistyö- taho
Nuoret	- Turvallinen kotimatka ja liikennetuntemuk- sen lisääminen - Ennaltaehkäisy	- Info-materiaalia esille (liikenneturva) - Yhteistyö liikennevalis- tuksessa esim. koulutoi- men kanssa	- Kunta	- Vapaa-aika- ja nuorisotoimi Yhteistyötahot: - koulutoimi - poliisi
Lapset	- Turvallinen kotimatka ja liikennetuntemus - Ennaltaehkäisy	- Info-materiaalia esille (liikenneturva) - Yhteistyö liikennevalis- tuksessa esim. koulutoi- men & poliisin kanssa	- Kunta	- Vapaa-aika- ja nuorisotoimi Yhteistyötahot: - koulutoimi - poliisi
Ikäihmiset	- Tietoiskut kerhoissa	- Liikenneturva - Tietoiskut ym. informaatio	- Kunta - Eläkeläisjärjestöt	- Kunta - Eläkeläisjärjestöt
Moottorikel- kat	- Reitit virallisiksi/ tur- vallisiksi - Yleiset alueet	- Yhteistilaisuudet - Reittitiedote nettiin - Tiedottaminen kelkkareit- tien käytön pelisäännöistä	- Kelkkaseura - Kelkkavuok- raamot - Kunta - Ympäristökes- kus	- Kunta/ tekninen toimi - Kelkkaseura - Poliisi

Liikenneturvan aineisto: (materiaalia sekä nuorille että aikuisille):

- Pidä pelivaraa - moottorikelkkailijan opas
- Pidä pelivaraa - moottorikelkkakouluttajan aineisto
- Pidä pelivaraa moottorikelkkailija - kalvosarja ja opettajan opas
- Rullaluistelija liikenteessä -video
- Rengas matkalla -video
- Peräänajo -video
- Pidä pelivaraa -video
- Pidä pelivaraa pimeälläkin video/ dvd
- Lapsella on oikeus turvalliseen liikkumiseen -esite
- Turvallisesti pyörällä. Juliste väistämissäännöistä
- Alkoholi ja liikenne -kirjanen
- Virkisty matkalla -video
- Näy pimeässä -video
- Jalan ja pyörällä -video
- Ennakoiva ajaminen raskaalla ajoneuvolla - opetussuunnitelma
- Ennakoiva ajaminen raskaalla ajoneuvolla - piirtoheitinkalvot
- Pidä pelivaraa - ennakoivan ajamisen opas
- Pidä pelivaraa - kalvosarja
- Työ ja liikenne -opas yritysten käyttöön
- Pimeällä ajon nukke
- Kypärä -opaskortti
- Heijastin -opaskortti
- Pyörän valot -opaskortti

Liikenneturvan nettisivut: www.liikenneturva.fi

ESIMERKKEJÄ LIIKENNETURVALLISUUDEN SEURANTAAN KÄYTETTÄVISTÄ MITTAREISTA

Mittari	Yksikkö	Vastuutaho/ tiedon tuottaja
Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet	onn./ v	Poliisi, Tiehallinto
Henkilövahingot (loukkaantuneet, kuolleet)	henkilöä	Poliisi, Tiehallinto
Liikenteen turvattomaksi kokevat asukkaat	%	Kunta (kyselyt)
Liikennetiedotus- ja koulutustilaisuudet kunnassa	kpl	Kunta
Liikenneturvallisuutta käsittelevät jutut lehdessä	kpl	Kunta
Liikenneturvallisuuskoulutukseen osallistuneet koulukuljettajat	%	Kunta, sivistystoimi
Heijastimen käyttö	%	Kunta (kyselyt)
Pyöräilykypärän käyttö	%	Kunta (kyselyt)
Turvavyön käyttö	%	Kunta (kyselyt)
Kiinnijääneet rattijuopot	henk./ v	Poliisi
Ensiavun peruskurssin (EA1) käyneet henkilöt	%	Kunta
Vaaralliset katu- tai tieosuudet	km	Kunta (kyselyt)
Vaaralliset liittymät	kpl	Kunta (kyselyt)
Yli 10 km/h nop.raj. ylittäneiden osuus	%	Poliisi
Liikenneturvallisuussuunnitelman toimenpiteiden toteutus	%	Kunta, Tiehallinto
Liikennemäärien kehitys	ajon./vrk	Tiehallinto, Kunta
Kuntalaisten palaute kunnossapidosta	kpl/ v	Kunta, Tiehallinto
Asemakaava-alueen ulkopuoliset rakennusluvut	kpl	Kunta
Kunnan liikenneturvallisuusryhmän kokoontumiset	kpl	Kunta
Osallistumisaktiivisuus liikenneturvallisuusryhmän kokouksiin	läsnäolo-%	Kunta

